Toimetus: Tallinn, Pikk tänav nr. 54.
Telefon 16-53.
Toimetuse kõnetunnid kella 10—11 enne lõunat.
Tarvitamata jäänud käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasisaatmiseks postmarke ei ole juure lisatud.
Ärijuhatus ja arvepidamine Pikk tän. nr. 54/56.
Tel. 3-53. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht“, Tallinn.
Talitus on avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 3—5. Kuulutused tulevad ära anda hiljemalt kl. ½12-ni ilmumise eelpäeval.

RAHWALEHT

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.

Üksiknumbri hind 5 senti

Tellides postiga: 1 kuu peale 75 senti,
3 „ „ kr. 2.— „
½ aasta „ kr. 3.80 „
väljamaale poole kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Eestis. Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hind: Kuulutuste küljel 5 senti millimeeter ühel veerul, esimesel küljel — 10 senti, tekstis kuulutuskirjaga — 12 senti ja teksti kirjaga — 15 senti. Teenistuse ja korteri otsimise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Pikk tn. 54 (vastu Oleviste kirikut), telefon 3-40.

Nr. 31 | Neljapäewal, 13. märtsil 1930. a. | 8. aastakäik

Kirjanik ja publik kirjandusnädala lõpul.

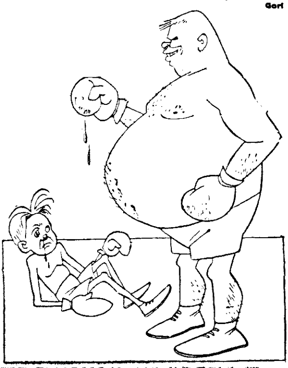

„[illegible]“

Macdonald sai lüüa.

Alamkoda hääletas walitsuse wastu.

London, 11. märtsil. Kirjeldamata äremuse keskel sai sotsialistlik walitsus täna alamkojas söeseaduse arutusel lüüa. Hääletusele tuli wanameelsete parandusettepanek, mis soowitas kustutada seaduseelnõust maksu söetoodangult, et kergendada sel teel söemüüki. See ettepanek läks läbi 282 häälega 274 wastu. Hääletuse tulemus wõeti wastu tormiliste meeleawaldustega wastasrinna poolt. Hüüti: „Ametist lahkuda!“ Tööliserakond aga awaldas walitsusele kiitust.

Alamkoja kuluaarides awaldatakse arwamist, et selle hääletuse lõputulemuseks wõib siiski olla walitsuse söeseaduse tagasiwõtmine.

Moskwa walmistab „1. maid.“

Berliin, 11. märtsil. Nagu Moskwast teatatakse, otsustas kommunistlik internatsionaal korraldada tänawu 1. mail uusi tööta tööliste meeleawaldusi kogu maailmas. Saksamaal, Inglismaal ja Prantsusmaal peab ette wõetama suured „näljarännakud“ pealinnadesse.

Lennuõnnetus Prantsusmaal.

Pariis, 11. märtsil. Istres'i lähedal kukkus lennuk maha ja läks purukS. Lendur sai surma.

KODUMAA VABRIKUTE RIIDEKAUPLUS
Kon. 2.18-03
HEINRICH TOFER
TALLINN, J. KARJA T. 15
MOORIVAHE NURGAL

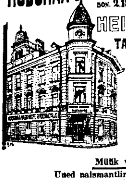

Iga kodanik saagu kodumaa riide tarvitajaks.

Puuvillase- ja villase riide jaoskonnad rahuldavad oma suure väljavalikuga iga nais- ja meeskodaniku tarvidused.

Müük väiksel arvul.

Uued naismantliriided pärale jõudnud.

Saksa raha uus peremees

Berliin, 11. märtsil. Saksa riigipanga nõukogu walis ühel häälel endise riigikantsleri Lutheri riigipanga esimeheks.

Luther sai sellest walimisest kuulda Frankfurdis. Jutuajamisel ajakirjanikkudega ütles ta, et tema saab wäga hästi aru, kui raske wastutuse uus amet temale peale paneb. Edasi tuletas ta meelde oma hiljutist seletust kokkuhoiu tarwidusest awalikkude rahade kulutamisel.

„Rahwalehe“ ja teiste Eestis ilmuwate tähtsamate

ajakirjade ja ajalehtede tellimisi ja kuulutusi

wõtab wastu

„K.-ü. Rahwaülikool“ raamatukauplus

Wenelane uputas Eesti mootorlaewa.

Õnnetus Tallinna sadamast wäljasõidul.

„Ella“ wajus kiiresti põhja.

Öösel wastu kolmapäewa jooksis Nõukogude Wene aurik „Korporatsia“ Tallinna sadamast wälja sõites Eesti mootorpurjekale „Ellale“ otsa. Õnnetus juhtus sadama läänemuulis. Aurik lõikas mootorlaewa külje läbi, ta wajus kiiresti põhja. Õnnetuse põhjuseks peetakse masinisti saatuslikku eksitust, kes tagasikäigu asemel laewale edasikäigu andis.

Mõni päew tagasi tuli Tallinna sadamasse Nõukogude Wene aurik „Koperaatsia“. Ta tõi siia mõningaid kaupu. Teisipäewal lõpetati kauba wäljalossimine. Öösel kella 2 ajal oldi walmis wäljasõiduks. Laew liikus ahter ees silla äärest sadamasuu poole. Waewalt oli ta meetrit kümme tagasikäiguga sadamasuu poole liikunud, kui äkki laewale edasikäik anti. Laew liikus edasikäiguga silla suunas tagasi. Enne weel, kui „Koperaatsial“ eksitust parandada jõuti, tormas ta umbes meetrit 15 eemal seiswale mootorpurjekale „Ellale“ otsa. Kostis raksatus, „Ella“ ruumid täitusid silmapilk weega ja ta wajus mõne minuti jooksul wee alla. Mootorpurjek „Ella“ oli 13,63 registr. tonni suur. Ta oli wanapoole laew ja kuulus piirituselaewastiku hulka. Arwatawasti läheb korda teda weel üles wõtta.

„Ella“ meeskond koosnes kahest mehest. Mehed olid õnnetuse silmapilgul maal. Aurik „Koperaatsia“ sõitis sadamast wälja.

„Ella“ wäärtust hinnatakse umbes miljoni sendi peale.

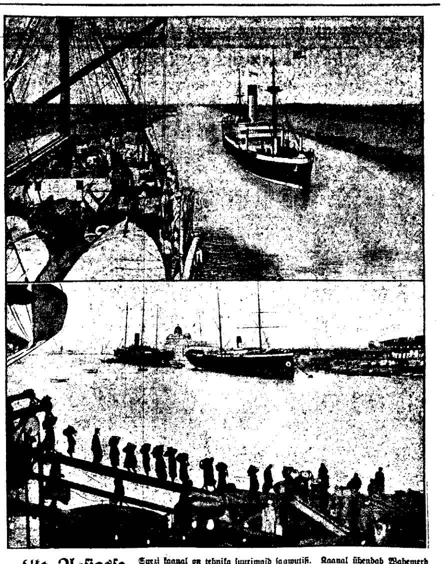

Uks Aasiasse. Suezi kanal on tehnika suurimaid saawutisi. Kanal ühendab Wahemerd Punase merega ja tema walmimine tähendas ajaloolist pööret laewanduses. Meie pildil üleval: Kaks aurikut läbistawad Suezi kanali. All: Port Said kanali suu.

Üleriikline kirjandusnädal lõpeb 15. märtsil.

Kolm päeva
valtab veel
odav raamatute müük

Kõikide raamatute pealt 10% hinnaalandust.

Koolid ja raamatukogud linnades varustage end.d odava kirjandusega

K-Ü „RAHVAÜLIKOOLI“ raamatukauplused Tallinnas,
Harju tn. 48, omas majas ja Jaani tn. 6, pargamajas

Ärge jätke „Rahvalehe“ tellimist homse päeva peale.

Hüpnotisöör
B. O. Johanson
Narwa mnt. 69-a, krt. 2.
Kõnetunnid kl. 5—6 p. l.

Ringi ümber ilma

„Kübara sõda" Ameerikas. Noorte riietevahetamise liiga on tõreäatselt astunud üles Willesbarre pürjermeister Harti ettepaneku wastu, mille see on teinud oma linnawalitsusele. Hart pani ette nimelt, et kõik need mehed, kes ei kanna kübarat talwel, paigutataks hullumajja. Kübara mitte-kandmine hoowawat Harti arwates väikse kodanikke ja teewat suurt kahju kübaratööstusele.

Weeomnibused Themse jõel. Lahendades oma linna tänawaliikumise probleemi, tulid londonlased omapärasele mõttele panna omnibused käima Themse jõel. Jõgi on wäga otstarbekohane selleks, kuna ta jookseb läbi keskliinnaosade, kus asuwad kõik suuremad ärilised ettewõtted. Esialgu pannakse käima 100 kiirekäibulist suurt omnibus-paati. Iga niisugune „omnibus" wõib wõtta peale 64 reisijat ja on warustatud ruumika „tekiga" ja kabiiniga. Et ära hoida wõimalikke tuleõnnetusi, on nende weeomnibuste juures tarwitusel ainult erilise ehitusega toorõlimootorid. Sõit ühel weeomnibusel kestaks läbiegi 10 minutit, kuna sõiduhind oleks umbes samasugune nagu autoomnibustel.

Wõitlus rohutirtsude wastu leegiheitjatega. Egiptuses, kus on tänawu eriliselt suur rohutirtsude rohkus, on riigiwalitsus wõtnud tarwitusele kõik moodsad abinõud wõitlemiseks nende wastu. „Waenlase" wastu saadeti wälja 18 „patareid", milles igaüks koosneb 4 „leegiheitjast", mis on seatud üles kuueratastele weoautodele. Mõnel pool weetakse neid leegiheitjaid ka kaamelitega. Selle „sõja" ohwriks on Egiptuses kuni senisajani langenud juba 300 tonni rohutirtse. Rohutirtsudega on hädas ka Siinai poolsaar. Palestiine walitsus, kes on samuti kimbus rohutirtsudega, töötab käsikäes Egiptusega, ja on kuulutanud rohutirtsudele samasuguse sõja ka oma maa-kondades. Mõlemad walitsused teewad kõik, et hoida ära rohutirtsude sissepääsemist Niiluse delta piirkonda.

Waalaskala aarikatsuujak. Prantsuse aurik „Fayette", millides teel Ameerikasse, sai Bermuda saarte läheduses äkki sarnase tugewa tõuke, et laewasõitjatele jäi mulje, nagu oleks laew jooksnud põhja kinni. Asjalugu lähemalt järgi waadates selgus, et laewa kruwi wahele oli jahapidi jäänud üks waalaskala. Liigutades edasi-tagasi laewakruwi ja tallitades äärmise ettewaatusega, õnnestus aurikul wabastada seda wereilaoma ja jatkata oma teekonda rahulikult.

Juweliir Loeske sugulaste hiigla kohtukäik testamendi wastu. Saksa kaupmees Albert Loeske, kes jättis surres maha hiiglawaranduse, mida oli 80 miljonit krooni, tegi oma ainsaks pärijaks ärimehe Oppenheimeri ühes abikaasaga, ja samuti kellegi proua Blaukheimi, jättes täiesti ilma päranduseta oma enda sugulased, kellest osa lõõnud lõpulkult lahku juba oma eluajal. Ka oma firma ametnikke ja töölisi mäletas kabunu oma testamendis. Selle tõigega aga ei olnud põrmugi rahul kabunu omaksed ja algasid suurt kohtukäiku testamendi wastu. Ilma päranduseta jäetud sugulastest tekkis 900-liikmeline ühing, kes hakkas kohtuasutustelt nõudma testamendi seaduslikku tühistamist. Kõigepealt seletasid pärijad, et Loeske ei olewat oma testamendi tegemise silmapilgul olewat terwe mõistuse juures, kuna teda olewat alatasa uimastatud mürgiga, ja nõudsid sel põhjal, et Loeske laip kaewataks hauast wälja asja selgitamise otstarbeks. Kohus lükkas aga tagasi selle palwe. Nagu jääb selts-kond ootab nüüd põnewusega, kelle kasuks lahendab wiimaks asja Berliini kohus.

„Shmink" tööst wallandamise põhjuseks. Rumeenia põllutööminister pani wälja määruse, mis keelab ehk kabuhirmu ministeeriumi naisametnikkude keskel. Nimelt on naisametnikud kohustatud kandma pikawarukatega kleite, mis ulatuwad kuni maani ja üleawalt poolt warjawad täielikult ära kaela. Näopuna, puudri ja muude sarnaste abinõude tarwitamine on naistele, kes teeniwad põllutööministeeriumis, kõwasti keelatud. Keelust üleastujad wallandatakse otsewapealt.

400.000 tonni tubakat ära põlenud. Cawallas, Kreekamaal, pääsis tuli lahti ühes suuremas tubakalaos, kus sel tulekahjul läks 400.000 tonni tubakat. Firma kahju on üle 3½ miljoni krooni. 27. weebruarist saadik on see juba kolmas suurem tulekahju Cawallas, kus on suured tubaka tagawarad. Üldine kahju arwatakse ulatuwat juba wähemalt 5 miljoni kroonini. Tulesüütajaks arwatakse olewat mingisugune organiseeritud bande, kes wõib teenida ka poliitilise kättemaksu otstarbeks.

Pealinlane kolib.

Ligi 40.000 korteriwahetajat aastas. Kolimise kuud: september — nowember.

Pärnakad päris rändrahwas.

„Aadressilaua andmetel on Tallinna elanikkude arw weebruarikuu jooksul 56 inimese wõrra wähenenud", lausus wiimane kokkuwõte pealinna rahwaarwu liikumise kohta. Need arwud iga kuu kohta on wäga mitmesugused, näidates kord pealinnalaste arwu tõusu, kord languse, suuremal wõi wähemal määral, olenedes aastaaegadest. Elanikkude arwu tõusul ja langusel on oma kindlad perioodid ja wõib peaaegu täpselt ette öelda, millal hakkab ilmnema üks wõi teine tendents.

Kuid sisse ja wälja liikumise kõrwal esineb ka teine rahwaste ränd, mis ei muuda elanikkude üldarwu, waid ainult nende asukohta linna piirides — **kolimine ühest korterist teise.**

Selle arwu mooduztajaks on need, kelle mööblikoormaid me aegajalt näeme liikuwat tänawail ja peatuwat kuskil maja ees. Minnakse uude korteri.

Me kuuleme endi ümber palju hädaldajaid, kes kurdawad, et läheks teise korteri, aga — ei ole korterit. Ja linnawalitsus tõendab ametlikult, et lahedaks äraelamiseks wajab Tallinn lisaks ümmarguselt 6000 uut elukorterit.

Kõigest sellest peaks järeldama, et pealinna elanikkond püsib paigal, heides kümne küünega kinni senisest peawarjust. Aga ei!

Sellesama aadressilaua arwud tahakid öelda, et korteri leidmine Tallinnas polegi wäga raske.

Pealinna ümmarguselt 130.000-lisest rahwaperest 1929 aastal wahetas korterit üle 30 protsendi, wõi täpselt öeldes,

39.558 inimest kolis ühest korterist teise.

Ning käesolewa aasta weebruaris, mil aadressilaud märgib Tallinna elanikkude arwu kahanemist 56 inimese wõrra, wahetas korterit 3228 inimest.

Nagu sisse ja wälja rändamises linnas, nii on ka korteriwahetusel omad hooajad.

Kui wanasti mõisamoonakad ja sulased kolimisajana tundsid jüri- ja mihklipäewa, s. t. aprilli ja septembrit, siis linlased järgnewalt ei näi hoolwat — aprill näitab wõrdlemisi wäikest kolimiste arwu; selle eest aga mihklipäewa kuu, september on Tallinnas eelistatud korteriwahetuse kuu:

läinud aasta septembris leidsid uue peawarju terwelt 4226 inimest,

arw, mida ei ületa ükski teine kuu. Siit aasta lõpu poole algab langus, mis jätkub ka uue aasta talwekuudel kuni maini, nagu näitawad eelmiste aastate andmed, nimelt järgmiselt: oktoobris 4060, nowembris 3915 ja detsembris 3545, langedes käesolewa aasta jaanuaris 2622 peale.

Kõige wähem korteriwahetusi registreeritakse aasta algkuudel, tunduwat tõusu näitawad mai ja juuni, kuna juulis ja augustis tuleb uuesti langus.

Need nähtused pole juhuslikud, waid korduwad reeglipäraselt ja on tingitud puhtwälistest asjaoludest. Korteriwahetuse hooaja septembrist nowembrini kutsub wälja

uute, suwe jooksul ehitatud majade elamiskõlbulikuks saamine.

See on aeg, mil iga wõistlik korteriotsija hoiab silmad lahti; kes pole üürinud uues majas korterit juba alusmüüri rajamisel, sel on lootusi wäljakolijate korteri peale.

Nowembris on ehitushooaeg lõpul, uusi kortereid enam ei tule ja ühes sellega langeb korteriwahetajate arw. Ka ilmastiku poolest talwekuud on kolimiseks ebasoodsad, nagu seda teab iga kolinud inimene. Ja weel: „Talwised toiduainete tagawarad sisse ostetud, kelder küttepuid ja kartulaid täis, pole kerge neid paigalt liigutada", seletab üks ja teine, kes otsustanud „jääda weel üheks talweks siia neetud pesasse."

Raskem on öelda, mis asjaolu tingib korteriwahetamiste languse soojadel suwekuudel — juulis ja augustis. Wäliste tingimuste poolest need kuud peaksid sarnanema maile ja juunile, mil korteriwahetajate arw tunduwalt kõrgem. Wõib olla, on nähtus seletataw sellega, et juuli-august on suwituskuud, mil ei mõeldagi korterimuredele.

Kolijate arwusid waadeldes paistab weel silma, et naised on meestest igas kuus 300—500 wõrra ees. Seesugune arwude wahekord ei näi seletataw olewat ainuüksi naiste arwulise ülekaaluga, waid tahab tõendada, et

naised on nobedamad ülekolijad kui mehed.

Kui eelpool tähendasime, et Tallinnas umbes 30 protsenti elanikke aasta jooksul wahetawad korterit, siis ei saa ta kes juhtes weel kaugeltki teiste linnade wastu.

Päris rändrahwas elab näiteks Pärnus, kus 1927 a. wahetasid korterit 60,9 protsenti, wõi $^{3}/_{5}$ kogu elanikest; 1928 a. see protsent weidi langes, kuid ümmarguselt 22.000 inimesest läksid uude korteri üle 13.000. Nobedamate kolijate liiki statistika loeb ka narwalaid ja petserlasi, kuna sellewastu Haapsalus ja Paldiskis uude korteri kolija on juba päris haruldus.

Raadio täna ja homme

Neljapäew, 13. märts.

13.30: ilma- ja jääteateid weeteede walitsusest; 17.20: reklaami ja teadaandeid; 17.30: ins. F. Olbrei raadiowestlus; 18: ilma- ja jääteateid weeteede walitsusest; 18.15: päewauudiseid; 18.30: saksakeele tund — lektor H. Punga; 19: pooltundi naistele, pr. Rähni: Woodipesu; 19.30: 4. awalik raadioõhtu Estonia Sinisest saalist. Kõne: K. Reinman, H. Fick — harmoonika. Milwy Laid ja K. Saml — soolosid ja duette. Hugo Laur ja Hilda Gleeser.

Reede, 14. märts.

13.30: ilma- ja jääteateid weeteede walitsusest; 16: grammofonimuusika; 17.20: reklaami ja teadaandeid; 17.30: M. Kreis: eestikeele tund; 18: ilma- ja jääteateid weeteede walitsusest; 18.15: päewauudiseid; 18.30: inglisekeele tund — lektor N. Stümper; 19: Ed. Riismann: Reisiwestlusi Tiekonist; 19.30: operetimuusikat. Juh. md. A. Krull; solistidena esinewad Lulli Wirkhaus ja Alfred Säälik.

Jumalateenistus jalgpalliplatsil.

Inglismaa katoliku ringkonnad kawatsewad toime panna suurt messi Stamford Bridge jalgpallimängu platsil, milline plats on Londoni jalgpallurite klubi Chelsea kodupaik. Loodetakse, et Londoni piiskopil ei ole midagi selle wastu, et hiiglamess leiaks aset sel populaarsel spordiplatsil. Ühtlasi arwatakse, et messile on oodata wähemalt 30.000 katoliiklase osawõttu. Selle kawatsusega kõiwad inglise katoliiklased silmnähtawalt Ameerika eeskuju järgi, kuigi selle messi lubamine tundub enneleulmatu uudisena kõigile alalhoidlistele ringkondadele.

Yankee Doodle — Saksa rahwalaul!

Rahwusliku hümni küsimus on praegu Põhja-Ameerika Ühisriikides pea-walesusaineks. Muuseas on selgunud, et Yankee Doodle on üks esialgne wana Saksa wiis. Selle wiisi päritolu oli kaua aega selgumata. Kui Inglise sõjawägi 1775. aastal, olles laagris Abercrombies, ootas igatsusega endale määratud abijõudude kohalejõudmist ja wiimaks ometi nähti lähenewat abiwäelaste kirjuid uniworme, olewat arst Shamburn leidnud Yankee Doodle jõnadele margitaolise wiisi. Juba ammu juhtis keegi Saksa õpetlane tähelepanu sellele asjaolule, et wiisil on palju sarnasust mõnede wanade Saksa rahwalauludega.

Päikesepaiste linn.

Päikesepaiste linnaks wõib nimetada täie õigusega Gunnisoni linna Koloradas, Ameerikas. Et seal linnas paistab alati päikene, tõendas üks wõõrastemajaomanik kõige paremini sellega, et teatas oma külalistele, et need on wabastatud igasugusest arwete õiendamisest nende päewade kohta, „mil päikene ei paista". Wõõrastemajapidaja tegi sellega head äri, sest alates 1912. aastast peale on Gunnisonis olnud ainult 12 päewa, mil päikene pole paistnud küllalt heledasti ja selgesti. 1929. aastal pidid aga kõik hotellikülalised igapäew korralikult õiendama oma arwed, sest sel aastal oli linna kohal igapäew hele päikesepaiste.

Patt ligemise wara wastu.

Wõõra wara omandamine ja raiskamine. — Ostmine järelmaksuga. — Mis on „kodune sisseseade?"

Joobnud olek ei kergenda süüd.

Meie rahukohtu praktikas on sagedad protsessid, kus kahjusaaja süüdistab kaebealust wõõra wara raiskamises põhjusel, et raisatud waranduš oli müüdud järelmaksu peale. Mõnedes protsessides on kaebealused langenud karistuse alla, teistes on nad mõistetud kohtu poolt õigeks.

Kuidas õieti waatab seadus sarnastele süüdistustele?

Rahukohtu trahwiseadus näeb wõõra wara omandamist ja raiskamist järelmaksu peale ostetud masinate, tööriistade ja üldse liikuwa waranduse pantimises, müügis ehk teisel teel wõõrandamises enne ostuhinna täielikku tasumist ainult siis,

kui järelmaksu peale müüdud waranduš moodustab kodu sisseseade wõi põllumajanduse, käsitöö, tööstuse warustuse

ja sealjuures pole määratud edasimüügiks ega häwitamiseks. Erandina seisab siin põllumajandusline elus inwentaar, s. o. kariloomad, kodulinnud jne., millede suhtes ostja õigused pole piiratud ka siis, kui nad müüdud järelmaksu peale.

Kui keegi ostab järelmaksu peale korteri sisseseade, nii kui laua, toolid, woodi, kapi jne., siis ei tohi tema enne ostuwõla täielikku tasumist neid asju ei pantida, ei müüa ega muul wiisil anda teise omandusseks. Teeb ta seda, siis wõib ta kahjusaaja, s. o. müüja kaebusel saada karistatud kohtu poolt wõõra waranduse raiskamise eest wangistusega kuni 1 aastaks. Nii kõlab rahukohtu trahwiseaduse § 177. (Siin on arutlemisel ainult rahukohtule alluwad juhused, kus kahjusumma ei tõuse üle 1000 krooni). Karistusest ei pääse ta ka siis, kui ta tasub kahjusaajale saadud kahju; see asjaolu wõib ainult kohtu silmis kergendada tema süüd ja wähendada karistust.

Kuid siin tekib küsimus,

mida õieti mõista koduse sisseseade all? Kas on näiteks grammofon ehk raadio-aparaat korterisisseseab wõi mitte? Siin on rahukohtunikkude headsarwamisele antud piiramata wõimalused. Üks waatab sarnastele küsimustele jaatawalt ja karistab kaebealust, teine suhtub küsimusele eitawalt ja kaebealune lahkub kohtukojast õigeks mõistetuna. Rahukohtu praktikas puudub siin ühtlus.

Arusaadaw, et siin seaduse poolt raiskamise eest karistatud sisseseade mõiste alla ei käi loomatoit, wili, söögiained, tööstusele tarwiswinewad materjalid ja teised sarnased „häwitamisele" määratud kaubad, olgugi ostetud järelmaksu peale. Samuti waatab seadus edasimüügiks antud kaubale. Kui kaupmees müüb järelmaksu peale edasimüügiks ükskõik missugust kaupa ja ostja temale pärast kauba äramüümist wõlga ei tasu, siis on siin tegemist ainult tsiwiilwahekorraga: kaupmees wõib nõuda kahjutasu kohtu teel.

Sama § 177 põhjal on karistataw wõõra waranduse omandamine ehk raiskamine, mis antud alalhoiuks, edasiwiimiseks ehk teiseks teatud otstarbeks. Teiste sõnadega, seadus loeb kriminaalkorras karistatawaks süüteoks wõõra waranduse omawollilise omandamise wastu omaniku tahet; raiskamise all mõistab seadus sarnase seaduswastaselt omandatud waranduse ärakulutamist ehk wõõrandamist, näiteks pantimise kaudu. Kui keegi, näiteks, annab raha weksli wäljaostmiseks pangas ja selleks walitud isik temale usaldatud raha wõtab omale, siis on wiimane süüdi wõõra wara omandamises. Pandib keegi ehk müüb maha temale alalhoidmiseks ehk ajutiseks kasutamiseks usaldatud waranduse, siis on ta süüdi wõõra waranduse omandamises ja raiskamises.

Seaduse mõiste järgi peab waranduš enne seaduswastast omandamist olema omandaja waldamises. Selle tõttu on teenija, kes omandab oma leiwaisa waranduse, süüdi mitte wõõra wara omandamises, waid raskemas kuritöös — warguses, sest et peremehe waldamise õigus kestab ka siis, kui ta ühe ehk teise asja on annud teenija korraldusse.

Kui keegi teist korda müüb juba müüdud ja tema hoiule jäetud waranduse,

siis teeb ta ennast karistatawaks kriminaal korras. Samuti on süüdi isik, kes maha salgab temale hoiule, äramüümiseks ehk teiseks otstarbeks antud waranduse saamist. Wõlgade eest ülesskirjutatud ja hoiule antud waranduse müümine wõi pantimine on kuritegu. Kriminaal-wastutust kannab ka isik, kes ei anna tagasi panditud asja wõla täielikul tasumisel. Kui aga wõlausaldaja on maha müünud panditud waranduse, siis wõib pantija nõuda temalt kahjutasu tsiwiilkohus. Leiab aga kohus, et müük on sündinud pärast wõla täielikku tasumist, siis langeb müüja kriminaal wastutuse alla wõõra wara raiskamise pärast.

Karistatawaks teeb ennast ka isik, kes aitab kaasa wõõra wara omandamisele, näiteks wõõra waranduse peitmisel ehk wõtab osa sarnase waranduse eest saadud raha raiskamises.

Seega wõib süüpingile saata isegi osawõtt „pummelungist",

millega pahatihti lõpewad kahtlased operatsioonid wõõra waraga.

Seadus keelab wiina müümist wõlgu ehk pandi wastu; panditud asi sarnasel juhusel wõetakse tasuta ära ja antakse tagasi omanikule. Selle tõttu on sarnase pandi kinnipidamine wiinamüüja poolt karistataw.

Süüdi kergendawaks asjaoluks loeb seadus wõõra waranduse omandamisel ja raiskamisel kergemeelsust. Ent **joobnud olekule kohtupraktika ei waata kui karistust kergendawale asjaolule.**

Ennem wõib see asjaolu karistust kõrgendada; eriti weel siis, kui selgub, et kurjategija oli wõetud enese julgustamiseks.

Kriminaal-süüdistus wõõra wara omandamises ja raiskamises langeb ära, kui kohus selgub, et kaebealune on tallitanud heas usus ja on arwanud enesel olema õiguse toimida warandusega oma äranägemise järele. Sarnasel korral wõib kahjusaaja tasu nõuda tsiwiilkohtu kaudu.

Friedrich Nietzsche
Vastkristlane
(Antichrist)
Hind 60 senti.
K.-Ü. „Rahvaülikool"
raamatukauplused Tallinnas,
Harju tänav 48, ja Jaani tänav 6.

Ihunahk ja terwis.

Kuidas pääseda külmetushaigustest.

Sest ajast peale, kui selgus ihunaha tähtsus ja ta ülesanded organismis, on meile saanud hulga selgemaks paljude haiguste põhjused. Ihunaha eest tuleb kanda hoolt — see on terwishoidline ülesanne, mille täitmisel tuleb aga panna teatud rõhku ka eluolule.

Ahjukütte ihunahk, mis on sunnitud olema pikemat aega ahju palawas õhkkonnas, muutub tundlikuks, kaotab oma pinewaksmuutumise wõime ja ei laske enam hästi woolata werd endasse, ja ei wõi sellepärast külmetuse korral kaitsta end wäliste werejooneleste täitumisega. Sarnane ihunahk on organismile liig nõrgeks kaitseks külma wastu, ja organismi tabawad kõige hõlpsamalt külmetushaigused.

Tööline, kes puhastab oma ihunahka hästi, kuid tarwitab sealjuures kangeid seepe, ilma ehk pimstei ni, rikub oma nahalt rasmakorra, mis on ülitarwilik wee läbiwoolamise joobustamiseks. Naht paisub, ja sisepääs pisilastele muutub wabaks. Põletikulised nähtused nobas ja ka haawad on selle tagajärg.

Töötades waba õhu käes, harilikus olukorras, ei saa inimene nii kergesti külmetushaigust. Ihunahk on hästi treeneeritud, ja reageerib kohe külma korral, ning kaitseb seega organismi.

Puhastaaline walge, wistriklubega kaetud kahwatu naht, mil pole korralikku were läbiwoolu, ja mida leiame wäga sagedasti kantseleides teeniwatel isikutel, on kõige nõrgaks kaitseks gripi wastu.

Peale nahatreenimise ja sidronihappe on ihunahale suureks toetuseks ka hõõrumine ja massaaž. Sidroni mahl on hea ka jaigabele, sest ta teewab naha tõmbaksi.

Laupäeval tuleb „Rahwaleht“ ühes „Perekonnalehega“.

Jutu- ja pildiajakiri „Perekonnaleht“ ilmub 15. märtsist „Rahvalehe“ hinnata kaasandena kolm korda nädalas. Lugeja saab iga kuu **täiesti maksuta sada suurt leheküge** valitud köitvat lugemist.

„Rahvaleht“ ühes „Perekonnalehega“ maksab tellides kuueks kuuks nagu varemaltki 3 kr. 80 senti, kolmeks kuuks 2 krooni.

Tellijad kuulutavad „Rahvalehes“ maksuta.

Ka „Rahvalehe“ **üksiknumbri hind ühes lisaga on endiselt 5 senti.**

Nõudke lehemüüjalt „Rahvalehte“.

Kirju wöö ja kuldtutid.

Rahwuslik wöökiri sõjawäkke. Pannal kolme leopardiga.

Muudatused ohwitseri mundris.

Meie kaitsewäe ohwitserkond saab 1. aprillist s. a. mõnesuguseid muudatusi mundrite juure, mis aitawad täita praeguse wälise ja suurwormi puudumisega tekkinud auku.

Missugune on uus worm?

Uus worm jaguneb rimi, liht- ja suurwormiks. Kõikidel on ühiseks materjaliks khaki-wärwiline kolew. Sama ühine on ka kuub wõi frentsh, sennise lõikega, püsti kraega ja püksteel, külgedel pael: jalgwäel sinine, ratsawäel punane, soomusrongidel ja tehnilise diwisjonil lilla jne.

Rimiwormi juures kantakse kedralduseua säärsaapaid, lähikesi „ratsapükse“ ja pruuni nahkwööd.

Liht- wõi wäikewormi suurimaks eraldajaks on pikad püksid ja wöörsaapad (poolsaapad). Nahkrihma asemel kantakse tumehalli wärwilist wööd, millel mustad ruudulised mustrid näiwad olewat stiliseeritud Eesti wöökirjad. Wööd hoiab kinni kullakarwa, umbes 2 tolli läbimõõduga ümmargune pannal kolme leopardi ja tammelehtist waniktuga, s. o. riigiwapi kujutusega. Wöök kantakse ka juures karwiduse korral frentshi all olewa rihma küljes.

See worm on igapäewaseks karwitamiseks niihästi teenistuskohuste täitmisel kui ka wäljaspool seda, **mitteagarimis.**

Suurworm teeb lihtwormist, kui wööle wasakule küljele kinnitada kullakarwa karrast tutid.

Suurwormi kantakse umbes neil juhustel, millal tsiwiilinimene riietub frakki.

Üldkirjeldatud uuele riietusele on ka juba oma erinimetus leitud. Teda kutsutakse kinnistamise ajal ametisolewa kaitseministri järele „Köstri wormiks“. Mõnedki ohwitserid kannawad teda juba. Üldiselt näikse oldawad temaga rahul.

Salakütid mõtusejahil.

Mehed said karistada.

Läinud aasta 1. mai warahommikul kella 2—3 ajal kuuldi Anija metskonnas püssipauke. Hiljem nägi Weriora metsawaht Soosmets Kehra jaama poole minemat Karl Floreli kellegi tundmatuga, mõlemal olid püssid seljas ja seljakotis jahikaal. Kehra jaamas mehed hakkasid oma jahisaaki waatama, mis puutus ka wõimudele silma. Jahisaagiks olid kaks mõtust (metsist), mille laskmine riigimetsades keelatud. Algas juurdlus täik ja mõlemad tulid ennu kohtu alla.

Rahukohtunik karistas kumbkit 25 krooniga ehk 10-päewase arestiga. Otsuse peale kaebas teine süüdistest, nimelt Werner Hamf, ehast, kuna tellest olenes jahipidamise loa saamine. Protsess kestis senimaani. Esialgu kaebealused seletasid, et pole teadnud, kelle maa pealt mõtused lasid. Edasikaebuses Hamf seletas, et mõtused mõlemad kuulunud F.-ile. Tunnistajate seletuse järele pole Hamfil üldse jahipidamise luba olnud, teine wiktus oli selle kotis ja merias kuulnud 3 pauku ning leiti kohed jäljed.

Rahukogu otsustas kinnitada rahukohtuniku otsuse.

Õigusteablik abi kõigile kättesaadawaks.

Tallinna linna õigusteabliste büroo poolt anti möödunud weebruarikuu jooksul tehwemaile kodanikkudele õigusteablist abi kirjatööde tegemise ja nõuande näol 683 korral ja asturi kohtutes ette 51 korral. Neist tehti 554 toimetust ja 48 kohtutes esteastumist täiesti maksuta, kuna teiste eest wäikest tasu wõeti.

Tallinna toetus üliõpilastele.

Tallinna linna poolt Tartu ülikooli juurde asutatud stipendiumide saajaiks 1930. a. 1. poolaastal kinnitas linnawalitsus ülikooli walitsuse esitepanekul 12 üliõpilast: Magdal. Lang, Linda Hemmermann, Leida Karu Terese Leibtrop, Alf. Rästas, Glafira Teber, Gretchen Trimm, Alide Wendt, Wold. Kuusberg, Boris Lindquist, Juta Rebane ja Hilda Roos.

Toiduainete wäärtuse järelwalwe.

Linna keemia-bakterioloogia laboratooriumis wõeti möödunud weebruarikuu jooksul keemilisi uurimusi ette 347 korral ja bakterioloogilisi 708 korral.

334 piima proowist osutusid täiswäärtuslikuks 64, 84 wõi proowist 7, 89 koore proowist 15 ja 28 liha proowist alawäärtuslikuks 3 prooni.

Politsei pidu „Estonias.“

Ajaliselt kujunud ballid „Estonia“ traditsioonilise maskiballi kujul on igaaastaseks seltskondlikuks sündmuseks Tallinnas kujunenud politsei peoõhtu, mis korraldatakse Tallinna politsei spordiringi poolt. Tänawu on kawandatud pidu 15. märtsil „Estonia“ kontsert-, walges-, punases- ja sinises saalis.

Esinewad tähtsamad Helmi Einer, J. Soolaw, A. Arber ja B. Damen. Kleyment esineb prof. A. Lemba. E. W. Lugunowa ballettstuudio täiskogu esineb balletiga Walges saalis, kabaree Paul Pinna juhtimisel, kus esinewad Agathon Lähis, Hugo Laur j. t. Tantsuks „The Murphy-Band“ ja politsei orkester.

Igaüks peab omale muretsema raamatu

Kuidas wõita lugupidamist?

Hind 50 senti.

K.-Ü. „RAHVAÜLIKOOLI“ raamatukauplused.

Tallinnas, Harju tän. 48, omas majas, Jaani tän. 6, pangamajas.

Kes raamatu hinna rahas wõi markides ette saadab, sellele saadetakse raamatud —t— äri kulul postiga kätte. —t—

Iga gramm kullaväärt!

Kuldpiip
50 gr. — 80 s.

Mesi
100 gr. — Kr. 1.—

Ekstra
100 gr. — Kr. 1.—

Malta
100 gr. — Kr. 1.60

Kasulik
100 gr. — Kr. 1.30

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest kahjulikkudest lisandustest

A.S. Laferme

Noorsoolased sõidawad Rootsi.

NMKÜ Tallinna osakond on järjekindlalt igal suwel korraldanud mõne ekskursiooni wälismaale. Tänawu suwel wõetakse ette külaskäik Rootsi, Stokholmis peetawa suurema näituse ajal. Rootsi noorte kutsel. Kõigist NMKÜ poolt korraldatud ekskursioonidest on seni elawalt osa wõetud.

Tänawuse Rootsi sõidu tahawad noorsoolastega koosa teha muusikas minnued koolid. NMKÜ Tall. osakonnal on see Rootsi sõit juba wiies.

Poiste spordiliit alustab oma tegewust.

Suwel tuleb Helsingi-Tallinna.

Saadik Wuorimaa annetas kuju.

1927. a. kewadel asutati Tallinna Poiste Spordiliit, mis leidis suure poolehoiu poiste seas. Seda tõendab juba asjaolu, et ühe aasta jooksul registreeriti nimetatud organisatsioonis 52 poiste klubi 755 liikmega.

Wahepeal jäi aga tegewus pooleli mitmesugusteil põhjusteil ja alles läinud suwel Tartu-Tallinna poiste linnawõistlustel kerkis küsimus uuesti päewakorrale, mille tagajärjel kutsuti nüüd ellu Noorte Meeste Kristliku Ühingu poolt uus poiste organisatsioon, mille tegewus ulatub üle kogu maa ja mis kannab nime Eesti Poiste Spordi Liit.

Nimetatud organisatsiooni tegewuskawa on ülearanis suur eelolewal hooajal. Nimelt peetakse kaks poiste linnawõistlust: Tallinna-Pärnu ja Tartu-Tallinna wahel. Neile lisaks on annetanud hra Wuorimaa, Soome saadik Eestis, kallihinnalise auhinna, mis tuleb mängimisele eelolewal suwel peetawal Soome-Eesti poiste maawõistlusel. Peale eelmainitud tegewuse, korraldab Eesti Poiste Spordiliit wõistlusi ja harjutusi paljudel teistel aladel.

Eesti Poiste Spordiliidus on loodunud praegu Tallinna-, Tartu- ja Pärnu Poiste Spordiliidud. Nimetatud liidud korraldawad koha peal poistele mitmesuguseid wõistlusi ja wõimaldawad neile üldse organiseeritud sportimist.

Tallinna Poiste Spordiliit alustab oma tegewust juba sel kuul, mil peetakse Tallinna poiste eswõistlusi korwpallis. Nimetatud wõistlused algawad 23. märtsil. Sellele järgnewad korona eswõistlused 30. märtsil ning ping-pongi eswõistlused 9. 10. ja 11. aprillil.

Tallinna Poiste Spordiliit asub Tallinna Noorte Meeste Kristliku Ühingu Poiste osakonna juures S. Roosikrantsi 11.

Asjast huwitatud wõiwad registreeruda igal äripäewal kella 4—5 pl. Registreerimise maks on 25 senti isiku pealt, kuid siin juures tuleb pidada silmas, et wõistluste puhul ei wõeta wõistlustasu ühelgi poisilt.

Nii siis on ette näha poistele eelolewaks hooajaks palju sportlist tegewust.

Mida tõotab meile kergejõustik.

Mõtteid hooaja lähenemisel.

Käes on juba märtsikuu — aeg, mil kergejõustiklased hakkawad tagasi tõmbuma saalitreeningust, et koguda jõudu warakewadiste murdmaajooksude ja wäljaspordi waltu. Murdmaa — see on teatawasti ala, mida harrastatakse jäämineku ajal, kuid tänawu on tõesti raske seda õiget algust leida, kuna jääminekut „arwatawasti“ ei tule. Sellepärast tuleb käia kalendri järele — märtsi lõpp ja aprilli algupool — see on murdmaajooksu hooaeg.

Ühenduses peatselt saabuwa kergejõustikuhooajaga tekib tahtmatult küsimus: mida wõime oodata endi kergejõustikust eelolewal hooajal?

Mis puutub wõistlustesse, siis tuleb hooaeg wõrdlemisi äge. Peale iga-aastaste suurwõistluste, nagu staadioni awamiswõistlus jne., saab Tallinnale osaks weel suursündmus, mis wast iga kolme aasta tagant kordub: kergejõustiku kolmikmaawõistlus Eesti-Läti-Poola. See lahing kannab täie õigusega Balti olümpiaadi nime, sest esinbatud on kõik wäljapaistwad spordirahwad sellest raioonist.

Kaks korda juba oleme meie jäänud kolmandaks. Seni on wõitnud alati see, kelle maal olümpiaad korraldatakse. Tänawu on seda delda raske, kuna meie kergejõustikupere on wõrdlemisi siiski nõrk.

Mis on tähelepandaw meie kergejõustiku juures, on asjaolu, et wiimastel aastatel näib meie kergejõustikuelus olewat mingi seisak.

Seda küll mitte üldiselt, waid ainult osaliselt. Nimelt on meie kergejõustiku harilikud muutunud lamedamaiks — see on, puudubwad hiilgawad tähed, kes oleks peajao pilemad teistest ja kellistena karbetawad eraldid rahwuswahelisteks. Meie tippjaamustised on weidi madalamal sellest, kuid selle eest seisab nende taga lai mass ja tugew konkurents. Seega wõime konstateerida, et meie kergejõustik on tugewnenud juurtes, kuigi ladwad wast ehk weel üle teiste ei ulata.

Kergejõustik ja üldse sport on ala, kus midagi üliloomulikku kunagi ei saa sündida. Nii ka meie oma kergejõustikulastelt ei tarwitse oodata saawutisi, mida nad ei suuda. Ja kuigi see tumestab meie wäljawaateid hooajaks, peame ometi mõõnma, et tänu noorele, kaswawale generatsioonile wõime loota endi kergejõustiku suurele edule tulewikus.

Jalgpalli-maailmaturniir ilma Euroopata.

Ülesandmise tähtaeg Montevideos, Uruguais korraldatawale maailmameistriturniirile jalgpallis lõppes 28. weebruaril. Nagu teatab Fifa — rahwuswaheline jalgpalliliit, pole ükski euroopa meeskond end üles annud. Kui osa ei wõta ka Tshehhoslowakkia, kes on palunud wastuse saamiseks oodata weel ühe kuu, s. o. 30. märtsini, siis on Montevideos peetawad jalgpalli maailma eswõistlused esimesed omalaadsed, kust pole wõtmas osa ükski euroopa meeskond.

Tõste-eswõistlused Sindis.

Tänawused eswõistlused tõstmises on antud Sindi s. s. „Kalju“ korraldada. Ekraweliidu loaga korraldab Sindi „Kalju“ tõste eswõistlused 29. ja 30. märtsil s. a. Sindi alewis. Ühes tõste eswõistlustega peetakse seal ka rahwuslikke maadluswõistlusi. Ülesandmise tähtajaks on määratud 24. märts. S. s. „Kalju“ poolt antakse igas kaalus kolm auhinda. Wõistlejatele on kohapeal prii korter.

Petis poenaine.

Tegi ostja tuhandelise miilejajaseks.

Rahukohtuniku juures süüdistab Kergl Laos Telliskiwi tänawa poepidajat Faustiine Kinki petmises. Nagu kahjusaaja seletab, on läinud poodi, ostnud wähelese kaupa ja annud Kinkile 10 krooni suuruse paberraha.

Raha tagasiandmisel andis kaupmeheproua mehele 4 kr. 85 senti. Kuid Laos nõudis weel 5 krooni. Seda Kink ei maksnud, waid seletas koguni, et Laose käest saadud raha olnud wiiekrooniline.

Kuna poes juhuslikult wiibis weel keegi isik, kes nägi, et Laos andis 10-kroonilise, mõttis wiimane Kinki raha omandamise ja petmise eest wastutusele.

Rahukohtunik leiab tunnistaja seletusega Faustiine Kinki süü tõendatuks ja karistab teda ühekuulise wangistusega, lisades sellele juurde weel 5 kr. kohtumaksu.

Andis maamehel napsi ja kukkus sisse.

Julie Tolli sattus paragrahwide küüsi ühe wäikese napsiloo pärast.

Tollil oli S. Pärnu maanteel toiduainete kauplus, kuid riskeeris sisst wahel ka kibedaga. Nii möödunud sügisel oli kellegile maamehele Jüri Maretile müünud topka wiina peaparanduseks, wõttes 25 senti. See äritegemine tuli päewawalgele, politsei tegi protokolli wiinamüümise pärast ja rahukohtunik karistas Julie Tolli 30 kr. rahatrahwiga.

Selle otsuse kinnitas nüüd ka rahukogu, kus asi kaebealuse edasikaebusel harutusel oli.

Kohtumaksu tuli juurde 10 krooni.

Draamastuudio teater.

Neljapäewal, 13. märtsi hommikul sõidab Draamastuudio rändtrupp Wõru ja Walga maakonnas ja linnades antud ringreisilt tagasi, ning esineb juba sama päewa õhtul H. Raudsepa „Mikumärdiga“ Tallinna Salja teatris. Piletimüük awatud.

Eilasest tänaseni.

Inglise aktsiaselts „New Consolidated Goldfields“ esindajad jõudsid Eestisse ja sõitsid ewarongiga tutwunema Eesti õlikiwiwäljadega. Inglased lawatsewad õlikiwi ümbertöötamiseks Eestisse mahutada määratu suuri kapitale.

— Suure-Jaani läheal põles maha Lahmuse willatööstus. Kahju ulatab miljonitesse. Kinnitatud oli tööstus 4 miljoni sendi eest. Dietatakse süütamist.

— Ohio olariigis Ameerikas puhkes ühes kiwisöekaewanduses tahjuinit. 100 töölist jäi maa alla.

— Läti senine president Semgals ei kandideeri enam uutel presidendiwalimistel. Kindlamad kandidaadid presidendi kohale on sotsiaaldemokraadid Kalnin ja Wesman ning põllumeeste kandidaat praegune seimi abiesimees Kwiesis.

— Läinud aasta jooksul on tollinõukogu määranud salakaubawedajatele tollitrahwi 806 miljonit senti. Sellest on kätte saadud ainult osa, sest salakaubawedajad eelistawad wangis istumist ja ei maksa trahwi ära.

— Läti piirist tuleb wiimastel päewadel hulgaliselt üle Wenemaal elawaid Läti talupoegi. Nad kinnitawad, et kõik Läti asunikud tahaksid tulla tagasi, sest Wenemaal elada enam ei saa.

— Eesti poksija Walter Palm, kes tuli New-Yorgis esimeseks ja wõitis „kuldkinda“ auhinna, läheb New-Yorgi esindajana poksima Chicago meisterpoksija wastu New-York — Chicago linnadewõistlusel. Palm tuli esimeseks 8000 poksija hulgast

---

Ainult 2 krooni maksab „Rahwaleht“ 3 kuu peale

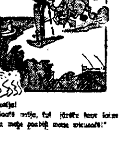

Kunas natju!

„Ko loots maha, kui järsku tuur koius ... ja mehe poadiki meie wiruaa!“

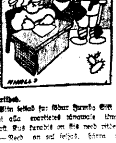

Ärastikus.

„Siin seisab ju: Sõber Sambo Sill wõeti maha alla ... Mis kuritegu on kõik need riided?“

„— Need on tal seljas, härra wahtmeister!“

Kunas.

Plakatikandja: „Meeste mulitö, mõi kaomab ka meie linnaa ainub.“

Tsaar poodi Peipsi ääres.

Senitundmatu peatükk rewolutsiooni ajast. — Peipsi mehed pidasid lihtsat wenelast wiimaseks tsaariks.

Külamehe Korschunow'l saatuslik sarnadus Nikolai 2-ga.

See oli 1917 a. rewolutsioonipäewadel, kui Peterimaalt tulid segased ja kahtlased teated ja kui korralagedus weidi hakkas maad wõtma. Tsaarist, tsarinnast ja pühakust — Rasputinist kõneldi kõige hullemaid lugusid, järgnesid juba mitmet puhku teated keisripaari surmast, Rasputini tummitusest jne., nii et rikkamad peipsiäärsed wenelased oma „isakese ja emakese" eest tõsiselt mures olid.

Sügisel 1917 a. tekkis korraga peipsiäärsetes külades jutt:

tsaar Nikolai olewat enamlaste käest pääsenud ja warjawat end Ondowa lähedal Koslowski külas.

Kuna kehwikkalurid ilmawaatelt suured rumalad olid, kõneldi juttu salaja, ning ainult rikkamate ärimeeste ringkondades.

Tuldi wiimaks mõttele kallist isakest rahutuseks oegadeks Eesti poole üle tuua. Mäss pidi ju nii kui nii ainult möödamineew nähtus olema. Ja kui siis tsaar jälle kord troonile pääseb, ega ta siis oma aitajaid unusta.

Omedu, Waiknarwa ja wist ka mõned Muitwee wenelased teinud omawahel korjanduse ja saatnud siis paar Waiknarwa meest tsaari ära tooma.

Wahepeal korraldati kuskile Alutaguse rabakülasse tsaarile kindel warjupaik,

kuhu ei olewat unustatud muretsemast isegi paar tosinat „ikoonasid." Saadikud maskeerisid end komissarideks ja jõudnud Koslowskisse. Tulnud aga nädala-paari pärast kurwa teatega tagasi: tsaar olewat warjanud end küll Koslowskis ja selle ümbruskonnas, pagenud aga teadmata kuhu — arwatawasti Eestisse. See sõnum tegi weel enam kõmu. Ärewalt uuriti ja päriti, kus tsaar peaks olema, endine wägew wenelane aga oli oma jäljed kaotanud.

Piilurid seati üles isegi järwele, muidugi tsaari poolehoidjate poolt, kuna teistel sõnumist aimugi ei olnud, kuid otsitawat ei leitud.

Ent mõni nädal hiljem tuligi Kauksi ja Waiknarwa piirkonnas „wägew wene tsaar" maale.

Asus ühte usklikku perekonda sisse ja palus süüa. Et mehe wälimus Nikolai Teisest elawalt meele tuletas, oli kaluritel asi selge, et riigiisa nende ulualla. Mõni tund hiljem oli lugu juba kõigil teada ja

„tsaar" katsus, et minema sai.

Kui arwataw tsaar oleks tahtnud, ta oleks kerge waewaga wõinud koguda omale wäe, nii waimustas rahwast paljalt juba tsaari nimi.

Kadunud „tsaari" leidsid warsti üles Peipsi rikkad ja peitsid ta Alutaguse metsaküla asemel lihtsalt Narwa jõe äärde ühte kalurimajja. Et arwataw tsaar oma poolehoidjate heatahtlikkusest aru sai, siis laskis ta kõike hoolitsusi ja kestitusi rahulikult sündida. Mitmed käisid isegi Muitweest ja Warnjalt, muidugi suurima saladuskatte all „tsaari" kummardamas.

Peeti nõu, kuhu tsaari edaspidi peita. Soowitati toimetada ta Soome, Rootsi wõi Saksamaale, kuni ta kommunistidelegi kõrwu puutus. Peetud esialgu küll juttu loriks, mõned aga tahtnud siiski asja mitteesitusies weenduda. Kui ühel tormisel ööl „tsaari" mööda jõge Peipsi poole wiidud, karanud punawäelased wastu ja wangistanud „tsaari" kõige oma saatkonnaga.

„Tsaar" esitanud küll dokumendi kellegi Korschunowi nime järele,

kuid komissarid arwasid siiski paremaks mehikese teise ilma saata, et ei tuleks sekeldusi.

Tribunaal pidas teisel päewal „istungi" Narwa jõe lähedal metsas, kus wiimaks otsustati „tsaar" üles puua.

Otsus saadeti otsekohe täide. Hiljem wiinud „tsaari" warjajad laiba Waiknarwa kirikusse. Kui aga pettus ilmsiks tuli, toimetatud ta metsa ühe männi alla. Ent Peipsi ääres usuti kaua, et tsaar tapeti Waiknarwa lähedal metsas.

Eesti „girlide" wabrikus.

„Girli" elukutse — uus teenimiswõimalus noortele naistele. — Kuidas neid treenitakse. — Palju on kutsutud, wähe äralwalitud.

Tosin pesuehtsaid „girle" tööl.

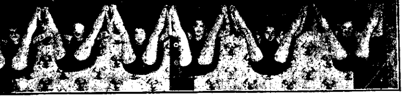

„Marcelle'i girlide" uusim „atraktsioon". Kuidas nad teewad seda?

Juba mõnda aega näeme Tallinna lõbustuskohtades pesuehtsaid „girle". Kuigi mitu aastat hiljem wälismaadest, siginesi lõpuks siiski ka meil uus liik artiste, noori neiusid, kes ei ole kontsijannad-baleriinid, waid spetsialiseerunud eriti „girlide" iseloomulikule tantsule.

„Girlid" — need raiuwa rütmi ja liigutuste kunstnikud.

Senistel baleriinidel-girlidel, kes õppinud balletti hulk aastaid, olid oma woorused ja pahed. Nad omandasid tantsud küll kergemini, kuid nendel puudusid õigete girlide terawalt lõpule wiidud liigutused. Baleriini liigutused on ümmargused ja pehmed, kuid girli juures need omadused oleksid suurimateks puudusteks.

Girli elukutse — see on uus teenimiswõimalus, nagu neid loob järjest juure arenew elu.

Kuid ei ole, kes arwab „girliks" saamise olewat kerge. Wälismail „sorteeritakse" girlideks wõetawaid neiusid äärmiselt walsult, nii waliwalt, näiteks, kuulsasse Ziegfieldi girlidetruppi kitmeid iga 300 kandidaadi hulgast harilikult üks.

Ka Eesti girlid on walitud suure hulga kandidaatide hulgast.

Kui hra Leer hakkas koostama oma „Marcelle'i girlide" truppi, tuli wastawate ajalehekuulutuste peale kokku 160 kandidaati. Arwesse wõeti keha ja nägu, musikaalsust jne.,

160 noore neiu hulgast waliti 8 neiut, kuus alaliseks girlideks ja kaks „reserwi".

Girli tüüp oligi see, kes wälismail läbi surus „saleda joone" kui moe. Ka meilgi, Eestis, tuli girlide walikul pidada silmas, et kõik walitawad oleksid saleda kehaga, ilusate jalgadega ja muidugi ka ilusa näoga.

Sale keha ja ilusad sääred — need on girlide juures esimesteks nõudmisteks.

sest nägu wõib weel kaunistada grimmi abil, kuid kuidas sa parandad kehawigu ja sääri? Ja lõpuks on ikkagi keha see, millega girl pääseb mõjule publiku juures.

Kuu aega kibedat treeningut, siis wõidi girlid juba lasta publiku silmade alla.

Õhtul, esinemisel pannakse tähele wead, mis teewad girlid ja järgmisel päewal harjutusel kõrwaldatakse need armuta treeninguga. Girlide liigutustes ei tohi olla ebatäpsusi, sest nende kollektiiwne esinemine peab mõjuma ühtlaselt. Kui üks girlidest teeb teisiti kui kõik teised, on efekt kadunud.

Seetõttu girlid peawad tegema kõwasti tööd.

Iga päew hommikuti on treening, mitmesugused kehalised harjutused painduwuse ja keha üle walitsemise omandamiseks. Siis järgneb uute tantsude õppimine, mis nõuab jälle tublisti tööd. Eriti meie oludes girlid peawad ikka pakkuma uut, muidu lähewad nende esinemised publikule igawaks.

Kas on girlid rahul oma elukutsega?

— Töö juures ollakse õhinaga. Need 17—21 aastased neiud wõtawad oma elukutset nähtawasti tõsiselt ja teewad tööd armastusega. Sest nagu iga teisegi elukutse juures, nii ka girlid saawad seda suuremat tasu, mida rohkem nad meeldiwad publikule. Ja publikule meeldiwad nad seda rohkem, mida paremini nad esinewad!

Missised auahned unistused pesitsewad nende peakestes ja südamekestes!

Sõita esinema wälismaile, sellest unistab iga algaja artist, iga baleriin, samuti ka iga girl.

Esialgu muidugi naaberriikidesse ja Skandinaawia maadesse, kuid siis — wõib olla — ka kaugemale. . . uhked lokaalid, muinasjutuline tasu, kuulsus. . . Kas ei peaks sellest unistama nemadki, meie algajad girlid? Ja ega tee sellen ei ole kinni kellelegi, sest h ä i d girle wajab lai maailm ikka. Kui ainult jätkub tahet oma tööle sundimiseks.

Praegu töötawad Tallinnas kaks girlidetruppi,

sest warsti peale „Marcelle girlide" wäljaastumist loodi teine trupp, kes esines restoran „Kübas". Ka seal waliti pooltosinat girle wälja ligi saja kandidaadi hulgast ja baleriin Agnes Steinberg andis neile wajaliise treeningu.

Kui tulewad wälja girlid, lööb lokaali meespublik kihama.

Noorte neidude wallatud liigutused meelitawad. . . Wsalinna tuntud ärimehe pakk kogu pöördub imekiirelt nende poole, palja lagipeaga suudi raswane nina liigub tuulelipuna sinna, kuhu liiguwad girlid. . . Siin, nendes põlewates silmades peituwad hädaohud girlidele. Igal õhtul kutseid „koos istumiseks" ja joomiseks. Kuid õige girl ei tohi endale lubada korratut eluwiisi. Peab öösel magama, et hommikusel treeningul ei oleks uimine, et süda ei oleks paha. . . Wälismail

girlide eluwiisilde üle walwatakse walsult,

neile on ettekirjutatud, kui palju nad peawad magama ja mida nad peawad sööma. Meil ei olda nii walsud, sest meil on ju alles algus, tehakse esimesi katseid. Kuid „Marcelle'i girlide" chef hra Leer saadab iga õhtu eeskawa lõppedes oma „lapsed" koju poole teele, et nad ei läheks enam kuhugi hullumas. . .

Maa ilma lilledeta.

Egiptuse maa ja tema iseäraldused. — Niili must muld — tema warandus.

500 moschee linn.

Raudtee, mis wiib Port Saidist Kairosse, läheb esmalt piki mööda Sueci kanali äärt. Kummalgi pool kanalit aga hallid melankoolsed kõrbewäljad, kus on näha ainult üksikuid liiwaküngaid. Ismailije lähedusest pöördub raudtee äkki lääne poole ja jõuab wärdlemisi ruttu Niili delta piirkonda. Maastik muutub äkki ilusaks ja lopsakaks. Egiptuse wiljakandew maa on süsimust.

Ta koosneb ainult Niili mudast, ja tema kõrwal ei leidu seal enam ühtki teist toitwat pinda.

Niil, see on Egiptus. Kui ei oleks seda Niili, mille kõrwal on maailmas suurim jõgi ainult Mississippi, siis ei oleks olemas ka seda Egiptust. Siis oleks ainult kõrb, kus wõiksid elada üksnes bebuiinid, kuna igasugune sõraw kultuur puuduks täitsa.

Mustad põllud kannawad tihedat wilja; siin on ristikheina, millega söödetakse kaameleid ja eeslaid, suuriad riisipõllud ja puuwillaistandused, millega tänapäewa Egiptus on kuulus. Puuwill, suhkrupilliroog ja üks sort wäikseteralist maisi on käesolewa aja Egiptuse rikkus. Rikkus on siin silmatorkaw, kõik hasjendab Egiptuses, kuid ainult üks suur puudus on siin, mida märkab reisiwaataja siin kohe: Egiptuses ei kaswa mingeid lilli. Mitte midagi meie kirewate aedade sarnast ei leia meie Egiptuses, waid

seal, kus wiljapõllud puuduwad, näeb meie silm ainult paljast, musta maad.

Walged iibised, need pühad linnud oma usutaolisest painduwa kaelaga kõnniwad siin uhkelt üle wäljade, mustjaid pühwleid hästi tagasikäänatud sarwedega näeme söömat ristikheinawäljadel. Wahel laskuwad nende selga pareletaolised linnud, mida pühwlid sallwab heameelega, sest linnud häwitawad nende parasiite. Mustad maanteed kubisewad inimestest: kusagil maailmas ei ole maanteed rahwaga nii täidetud kui Egiptuses, ja iseäranis elawad on teed Niili jõeäärs. Kuna Euroopas on maanteed täitsa tühjad, näib

nagu rändaks siin kogu ilm.

Fellahide naised oma pikas, mustas riietuses kannawad ühtelugu korwe puuwiljaga, ehk ka kruuse oma peadel. Nad kõnniwad uhkelt, sirgesti, kuna peas olew koorem annab neile toreda wälimuse.

Punasest fleesparitest fetid, mida nad kannawad oma kaela ümber, jobiwad neile sädesid. Rikkamad istuwad eeslite seljas ja kannawad loori, mis on ehitud ka kuldrahadest moodustatud ketidega. Wäikesed tuimenad eeslid kannawad tihtilugu nurisemata oma turjal ka fellahi ühes tema naisega, hoolimata ruumi kitsikusest. Siin rändawad toredad kaamelite karawanid, kandes puuwilla, suhkrupilliroo jne. pakke. Ka on näha kõrgerattalisi kärusid, mida lükkawad edasi fellahid, kandes tünnisid kuube ja wiltmütse. Nad rändawad oma naaberlinna, et ajada seal oma äriasju samal ajal, kui nende naised töötawad kodus wiljapõldudel.

Fellahide külad, mille kohal näeme kerkiwat suurte parwedena pruune tuwisid, on kõik primitiiwse ehitusega.

Rahwal, kes wiibib ühtelugu wäljas wärske õhu käes, ei näi olewat suurt lugupidamist oma elumaja wastu.

Elanikkude kodu on pigemine akaatsiapuu all warjus. Onnid on ehitatud üles Niili mudast, ja on madalad, laudakujulised wiletsa wälimusega nelisnurksed ehitised, kaetud enamasti palmiraagudest walmistatud katustega, kus jalutawad uhkelt kanad ja kalkunid, ja wahel külastab neid ka tibis.

Toit walmistatakse maja ees lageda taewa all olewas ahjus,

mis on samuti nagu majagi üles ehitatud Niili mudast. Puumaterjali põletisaineks ei ole Egiptusest sugugi saada, ja sellepärast põletatakse ahjus kaamelite ja pühwlite sõnnikut. Nii tallati Egiptuses juba waaraode päewil.

Ka wäikesed linnad Niili deltal ei meelita silma oma eluga. Seal on kirjud majad lewantiini stiilis, warustatud rõdude ja haaremite wõredega, ja seal kõrwal fellaahide hallid elumajad. Watsalides müüwad kaupmehed puuwilja otsekohe oma palja pea pealt. Kaup on toimunud ja ei ärata isu Mandariinid, ja türklaste leiutatud idamaine suhkruroog lukkum, woolakarwalised limonaadid, ja wäikesed raswased juustuga täidetud koogid on siin peamüügiaineks. Eurooplased ostawad harilikult mandariine, mida wõib koorida. Õhus on näha keerlemas pruune rändlinde.

Seda kõike wõib näha, läbi sõites raudteel Egiptusest, enne kui jõutakse Kairosse — „500 moshee linna."

Piinaja — migreen

Selle haiguse iseloomust.

Üks suurimatest „piinamatmudest," mille käes kannatab moodne inimene, on migreen. Moodsaid naisi, kellele on migreen tundmatu, on kaunis wähe, ja migreen tülitab wäga sagedasti ka mehi.

Migreen on peawalu, mis ilmub ainult pea ühel pool küljes, kuulub nilnimetatud neurooside hulka ja ilmneb kindlate waheaegade järele. Haigusenähtused on kas krambitaolised ehk halwawad. Migreeni ohwrid on peaasjalikult närwilised ja meewaesed inimesed, kuid haiguse tekitajaks wõiwad olla ka rasked mured ja ülemäärane waimline jõupingutus, samuti hingelised segadused, puudulik toitlus ja halb seedimine. Haiguse esimene tunnus on söögiisu kadumine, külmad jalad ja halb tuju. Walutew näo pool, enamasti pahem, on kas punetanud ehk wäga kahwatu. Peawalu on tugew, ja ulatub oma haripunktini, mil haige arwab lõhkewat oma pealuud ja ühe silma wälja litsutawat oma koopast. Meeleelohad rikkuwad, igasugune walgus ja hääl, ka haige enese kõne, tundub suure piinana. Ka oksendamine on sage nähtus. Peawalu lõpul woldab haiget suur wäsimus, kuni wiimaks tuleb päästew uni.

Migreeni wastu on olemas palju abinõusid, kuid mitte ükski nendest ei ole küllalt mõjuw haiguse põhjuste kaotamiseks. Hea toitlus, kus peetakse silmas witamiinide rohkust, ja korralik eluwiis on inimesele parimaks kindlustuseks selle haiguse wastu.

Kaheksaks päewaks puusärki.

Riias, Salomonsky tsirkuses laskis üks fakiir end asetada kaheksaks päewaks puusärki. Et pettus wõimalik poleks, selleks on puusärgi juures ametlik walwe.

Meie pildidel: wasakul — tsirkuseartist, kes end nimetab „fakiir To Aha", puusärki asetatult. Ta on kataleptilises seisukorras. P a r e m a l: — ametlik walwe elawalt maetud mehe juures.

„Ma lasen sulle teha nahatäie..."

Rusikakangelased, kes müüwad oma „teeneid". —Liiter wiina nahatäie peksu eest. — Miks wõõrad isikud tungiwad kallale.

Kui peksa antakse maksu eest.

Wahetewahel wõib leida politseikroonikas teateid, et kuskil üksikul tänawal on tundmata isikud tungimud inimesele kallale ja peksnud ta „waeseomaks".

Mis mõte on niisugustel kallaletungidel ja peksmistel? Kas see on tehtud ainult enese lõbuks?

Kuigi sedalaadi juhtumiste hulgas on teatud protsent harilikku huliganlust wõi kallaletunge joobnud olekus, on siin enamuses siiski tegemist meie rahwa ühe iseloomuliku joonega:

oma waenlasele naha peale anda laskmine tellitud peksja kaudu.

See on omapärane „romantika", mis eriti enne maailmasõda oli maal laialt laialdanud, kuid ka praegugi weel ei ole kadunud ei linnas ega maal.

Oma wäikseid waenlasi on peaaegu igal inimesel. Kõige paremini sobib inimese arwates tema waenlasele üks hea nahatäis peksa.

„Passi peale. ma lasen sulle anda ühe mantli,"

nii öeldakse maal oma wastasele mingi tüli puhul. Inimene ise on kas liiaks ettewaatlik wõi kehaliselt wõimetu seise läbipeksmiseks. Kuid ta teab, et mõni kohalik riiukukk on walmis liitri wiina wõi pooltosina pudeli õlle eest tegema päris wõõrale inimesele „mantli", s. o. andma temale hea nahatäie peksa. Ja harilikult ongi nii, et niisugused ähwardused ja lubamised ei jää ainult sõnadeks...

Niisugustel juhtumistel peksasaanu ise teab, kellele ta on tänu wõlgu nahatäie eest,

kuid sagedasti on wõimatu wõtta wastutusele peksjatki, weel wähem peksmisele õhutajat — ei ole tunnistajaid!

Peksta anda laskmise komme õitses maal Wene ajal. Siis ei jooksnud inimene nahatäie peksu pärast weel politseisse kaebama, kuna nii politseis kui ka kohtutes asjaajamine oli wõõrakeelne ja inimesed ei tahtnud käia kohut. Nüüd on politsei ja kohus kodanikule lähemal ja seega oma isikupuutumatuse kaitsmine kergem. Seepärast hakkab peksa anda laskmise komme wiletsale kaduma, sest ka riiukukud ei taha minna wanglasse.

„Läti selts", „Rahwaaed", „Pandorin" jne. on Tallinnas kohad, kus liiguwad niisugused rusikamehed.

Kuid ka kõrwalisemad tänawad, nagu Kopli, Liiwalaia j. t. on sageli peksmiste areenideks. Peksja tellija teab oma waenlase teid ja kombeid. Minnakse wariseb ja kui ohwer pahaaimamata läheb mööda,

näidatakse rusikamehele:

„Seesama on! Andke hästi!"

Saades ootamatult ohwrile hoobi, ei jõua ohwer wastu hakata, enne kui ta toibub ehmatusest ja ootamatusest, on tal silmanägu lõõdud siniseks ja peksja on kadunud kuhugi pimedasse kõrwaltänawasse.

Naiste pärast on saadud palju haawu, muhkusid ja wermeid,

sest kõige sagedamini kamaskatakse niisuguseid peksaandmisi tantsupidudel wõistleja kõrwaldamiseks. Kui noormees on mõne „parema lapse" seise nina eest ära wõtnud, ei saa wõistleja minna temaga riidu norima, sest sellega diskrediteeritakse end neiu ees. Siis läheb sõbramees, jääb kawalerile meelega jalgu, alustab sõnawahetuse ja lõpuks äigab kawalerile rusikaga üle näo. Tuleb skandal ja neiu on jälle „waba", sest ta ei wõi ju enam peol jalutada tingi kawaleriga, kes äsja oli skandaalitegelaseks ja sai lüüa.

Tallinna rusikakangelastel on taskus „käpp", raudne löögiriist, mis tarwitusele wõetakse „nurga taga" lüües

ja lüüaalaal purustab näo. Tantsupidudel tuntakse alalise kaklejana Priidik Walini, ühe suurema weowooriäri isikast, kes „abitarwitajate" poolt on juba tuntud löögimees. Pudeli wiina ja suupiste eest ta lööb tellimise peale wälja iga liig agara kurameerija, kes teistele meestele on liig kardetawaks wõistlejaks. Seetõttu on Priidik Walinil alalisi kokkupuutumisi politseiga ja arestimajaga.

Tartu „Peebu-Jufs" on üle kogu linna tuntud.

See lihunikupoiss waatab „priskele lööminguile" nagu mõnele igapäewasele asjale. Kui ta ilmub sõprade hulka, silmnägu paistetanud ja käsi kinni seotud, pärimad sõbrad, mis tellitus tal jälle olnud.

„Oh ei midagi. Seda't oli natuke õiendamist. Olin eile „Käpas...."

Sellest mõistsid sõbrad, et Peebu-Jufs on olnud käsitööliste seltsis ja et „õiendamine" oli kellelegi õige kõwasti naha peale tegemine.

Pärnu rannasalongi esine on näinud korduwalt ootamatuid naha kallale kippumisi mõnele jalutajale.

Rahulikult jalutab mõni noormees preiliga. Wõistleja, põledes wihast, jälgib teda eemalt. Natukese aja pärast tuleb wõistleja tagasi rusikamehega. „Näe, see seal preiliga, tõmmake..." Rusikamees jalutab rahwa hulgas rahulikult paarikesele järele. Paraja silmapilgul wirutab ta kawalerile näkku kohutawa hoobi. Lüüasaanu nuigub, publik jääb kohkunult seisatama, kuid lööja kaob mõne hüwega wõõrasse taha.

Wanad kohtuaktid annawad huwitawat materjali kallaletungimiste kohta maksu eest.

Üks Tallinna elanik oli külaskäigul Walgamaal, Tõrwa linnas. Jõulupühadel, jalutades linna peatänawal, tungis temale üks wormikandja allohwitser ja lõi hirmsa rusikahoobi näkku. Ninast purskas weri. Allohwitser wõeti kinni, ta oli ühe tehnilise wäe allohwitseriks W...s, kes oli nädal enne seda sõitnud oma weeskonnaga linna mingit sõjawäelist tööd tegema.

Kuna kannataja ei olnud lööjaga ennem millalgi puutunud kokku, tunti kohtulikul asjaarutusel huwi, miks allohwitser lõi wõõrast isikut. Lühikesajalise nuiklemise järele tunnistas ta üles, et

Tõrwa linna noormehed on teda meelitanud kallale tungima Tallinna mehele, kes „kurameerinud" Tõrwa neidudega.

Lugu lõppes lööja jaoks kurwalt, sest wäeosa kohus, kus asi oli arutusel, mõistis ta kuuks ajaks wangi.

Tallinna politseikomisjar P. jutustab mehest, kes hulk aastaid tagasi Muitwees oli palgatawaks peksjaks.

Sellel mehel oli parema käe esimene sõrm konge ja seetõttu tema löök rabawa mõjuga.

Kui keegi teda meelitas naha peale andma wihamehele, lõi ta ikka lahtise käega, mille juures kangestunud sõrgu seisew sõrm andis löögile erilise tugewuse ja wiskis hoobisaaja kohe maha.

Wiljandimaal on praegugi weel moes, et noormehed õhtul „ehale" minnes panewad taskusse paar peotäit tuhka.

Neidude juures õhtuti külas käies tuleb maal alati arwestada sellega, et wõib saada peksa. Tuleb kallale kas kade wõistleja wõi tema poolt palgatud rusikamees. Siis on kõige kindlamaks kaitsevahendiks, wõtta peotäis tuhka ja wisata wastasele wastu silmi. Tuhk pimestab kallaletulija silmad ja see wõimaldab põgeneda ilma nahatäieta.

Brasiilia kohwilinnad.

Kuidas rajatakse uusi kohwiistandusi.

Praegu õitseb kohwipuu.

Kõigi kohwimaade eesotsas seisab Brasiilia, kus kohwi saadakse aastas umbes 30 miljonit puuda, s. o. üle kolmweerandi kogu maailma kohwisaagist.

Brasiilia tähtsaim kohwilinn on Sao Paulo. Kui sõita wälja mööda Sorocabana raudteed, algab kohe

lõpmatu kohwimets,

millel ei näigi olewat enam piire, ning kestab wahepidamata kuni Araçatubani, kuhu sõit raudteel kestab mitte wähem kui 6 tundi. Nii kaugel kui silm ulatab, näeme kogu teekonna kestes laiuwat ainult kohwi. Harwa silmame mõnd küngast, mille maapind ei ole sobiw kohwiistandusele. Enamasti on aga siin laineline maapind, umbes 400 kuni 800 meetrit kõrgemal merepinnast, ning kohwi, mida saadakse siit, on kõrge headusega.

Öökülmad,

eriti kuiwa ajaga, pakuwad kohwile suurt hädaohtu; kõrgemal kui 800 meetrit ei saa enam pidada kohwiistandust liig kareda kliima pärast.

Araçatuba, mis oli wõi aeg tagasi ainult wäikene asundus, on nüüd muutunud kiiresti kaswawaks linnaks. Ta on wahepiliks wiimaste kohwiistanduste ja ürgmetsa wahel. Seda ürgmetsa raiutakse maha igal aastal, kui on kuiw ajajärk. Maharaiutud puud pistetakse põlema, ja nad annawad iga sarnase tööaja lõpul hiigla tulemärgi. Kohe peale selle ilmuwad wärwilised töölised oma kontidega ja hakkawad puhastama maad puujuurtest. Mõne aasta pärast saabub maharaiutud metsa asemel nüüd joodiat põldu ja see istutakse täis wäikseid kohwitaimi, mis toodud kohale kastides; taimed istutakse umbes 4 meetri kaugusele üksteisest. Sarnane uus kohwipõõd kannab nime cova. Aukudesse, milles asuwad noored taimed, kaetakse kinni laudade wõi rangudega, et kaitsta neid päikesekiirte liig tugewa mõju eest. Kohwitaimede ridade wahel on harilikult suured maaribad, millele on istutatud maisi, ja seda kahel põhjusel. Esmalt

annab mais hiiglasaagi ürgmetsast moodustatud wärskel põlul,

ja teiseks pakub ta alguses nõuetawat warju noortele kohwitaimekestele. Wihma ajal, mil istutatakse kohwi, annab mais kaks lõikust. Kuiwal ajal ei kaswa Brasiilias peaaegu midagi.

Kohwipuu annab oma esimesed tuntawamad oad alles 3—4 aasta pärast.

Oied lõhnawad ja sarnanewad weidi jasmiinile.

Aprillis walmiwad marjad. Nad on tumepunased, weidi magusa maitsega, ja sarnanewad meie kirssidele, kuid on sitkemad ja sisaldawad wähem mahla.

Neid marju koguatakse maikuul. Puu alla laotatakse suur räsik, kuna marjad, mis kaswawad lühikeste warte otsas otsetehe okstelt [illegible] maha [illegible]. Kogutud marjad weetakse [illegible], ja wiiakse „kohwiistanduse" tööwiajadesse, mida on arwu poolest 50—200, istanduse suuruse järgi. Need majad asuwad enamasti pikas reas, ilma mingi romantika, tumerohelise kohwimetsa keskel, torgates seal wäga silma oma walgeks lubjatud seintega. Nende kõrwal asuwad masinatehooned ja „terreiro" —

umbes 20.000 ruutmeetri suurune tsemendiga kaetud plats lageda taewa all,

mis on määratud kohwi kuiwatamiseks.

Esmalt puhastatakse kohwi marjad liiwast ja puulehtedest, ning laotatakse siis wälja tsementplatsile, ja pööratakse neid senikaua ümber palawa päikese käes, kuni

Wesi häwitab inimese kätetööd.

[illegible] apuhoonetega wee all kannatada saanud talus.

Lukusepasellist riigijuhiks.

Tshehho-Slowakkia riigijuhi tõus. Ta isa oli tallipoiss, ema — köögitüdruk.

President Masaryki tööküllane elutee.

7. märtsil pühitses Tshehhoslowakkia wabariik ja kogu Euroopa Tshehhoslowakkia presidendi Thomas Masaryki 80-dat sünnipäewa. Thomas Masaryki tähtsus seisab mitte üksi tema oiwalises riigijuhi kutses, waid ta on ka suur õpetlane ja poliitik. Tema elu on tähelend, on suur tõus lihtsast lukksepasellist riigijuhiks ja õpetlaseks.

1849. aasta kewadel sõlmis Mährenis elaw 36-aastane Josef Masaryk, ametilt saksa tallipoiss, abielu 36-aastase köögitüdrukuga Therezia Kropaczekiga. Peigmees oli Ungarist, Kopcanist pärit talunik Johann Masaryki ja tema naise Anna poeg, tema mõrsja Auspitzi kodaniku Josef Kropaczeki ja tema naise Katharina tütar.

7 märtsil 1850 aastal sündis abielupaarile esimene poeg, kellele anti nimeks Thomas Garrigue. Nimi Masaryk on esinenud mitmekesistes kirjutiswiises, [illegible] nime kuju. Masaryk, wõttes Thomas Garrigue noore ülikoolinena 1878 aastal ja seoses peale kaswab [illegible] nime [illegible]. [illegible] kolmandal aastal [illegible], et ta häbenemat oma [illegible] slowakkia nime.

Oma warasemast noorusest jutustab Masaryk ise järgmist: ema awaldas mulle suuremat mõju kui isa; isa oli andekas, aga [illegible] oli ema. Ta oli pärit küll [illegible], aga Auspitzis, [illegible] [illegible], [illegible] tõttu [illegible] tshehhi [illegible] ainul [illegible]. Meist kolme poegi(?) armastas ta ühtmoodi, wõib olla olin mina tema lemmik, aga sagemini oleks jeda pälminud wend Martin, kes meist kolmest oli kõige sõnakuulelikum, puhtaim ja eeskujulikum. Ema oli tark ja arukas, tundis tükikese maailma, elas pikemat aega „paremas seltskonnas", kuigi teenijana — ta oli köögitüdrukuks Göbingis. Kõik kallistid teda meeleldi ja ka hiljem joosid nad rasketel elukordadel temalt otsima nõu ja abi.

Teenides härraste juures, tärkas temas palaw igatsus, et ka tema lapsed tõuseksid sellel seltskondlikul redelil pisut kõrgemale; sellele lisaks ta tundis wäga hästi häda ja wiletsust, milles elas tookord töötaw rahwas.

Nii kui ta tahtis meist lasteist teha [illegible], tema teene oli, et ma sain kooli. Ema oli usklik, käis meeleldi kirikus, aga tal polnud selleks palju aega, pidi töötama terwe perekonna eest.

Isa oli slowak Kopcanist, ta sündis „alamana" ja jäigi selleks. Ema kõrwal tal oli wäike mõju minule. Ta oli küll andekas, aga koolitamata. Ta oli tõeline looduselaps. Elas elajalt loodusest, eriti weel siis, kui ta sai omale talu; ta tundis loodust, ta [illegible], tal oli eriline meel looduse ja elu üksikasjade waatlemiseks. Weel praegu ma mäletan, kuidas ta mulle kord märtsis tõi noore mõrtsijänese, mille ta oli leidnud kägaraseistõmbununa hobuse jalust; tookord ta jutustas mulle üksikasjaliselt, [illegible] ja huwitawalt jänese elu. Isa ta oli [illegible], aga [illegible] wõõra minu [illegible], ega häbenenud ta ise minuga koolis käia. Ja pida. Kõigis asjus wiiwitas ema, isa allistus, kuigi wahel waidles wastu.

Kui ta palju hiljem meid külastas Prahas, siis hämmastas teda wäga see, millised [illegible], tellised ja rattad on Praha sõidu[illegible]. Paari päewaga ta tutwus kõigega ja läks tagasi koju. Kahe, kolme päewa pärast oli tal Prahast willand ja me ei suutnud teda enam seal kinni pidada miski wäega — ainult loru, külla, loodusesse!"

Saawutatud elusiht kõrgest tornist tagasi waadates oma noorpõlwele käsitab Masaryk sotsialistide küsimuste filosoofina ka tolleaja sotsiaalset olukorda.

„Tundsin selgesti isa juures pärisoigusele mõju, ta teenis ja töötas wastu tahtmist, [illegible] oma isandate ees ta wõttis maha mütsi, aga neid ta ei sallinud.

Selleks, et wõisin minna reaalkooli, pidi mu isal olema oma isandailt luba.

Swiraled olid minu sotsiaalsed muljed, kui ma nägin, kuidas mõned harraste ametnikud olid minu isa wastu tõmedad. Tihti ma nutsin, kuidas neile kätte taluda ja kuidas korraldada, et wõiksin neid läbi peksta. Kui isandad läksid jahile, siis jätsid nad meie juure oma koerad ja mina [illegible] neile kaunikesi wälja walada mu wäikese [illegible]. Pärast jahti jõid isandad metsas lihimajas ja teenrid pidulisid inimestele [illegible], kes [illegible] mõne päewa [illegible] kord midagi [illegible], enamasti olid need [illegible], mimejad ei teadnud, mis need olid ja ütlesid, et need on wihmausid, aga see oli neile ükskõik, nad kisklesid nende pärast nagu metsloomad."

Wärsti saabus aeg, mil Thomas Masaryki edaspidine edasiharimine sai perekonna peamureks. Meeleldi oleks ema seisnud nõuandeid, panna andekas poiss ülikooli. Aga see polnud nii kerge, sest selleks oli tarwis ülemuste luba, et harikku ülewaataja poeg wõis astuda aumäärt paater Piaristi reaalkooli Auspitzis. See luba saadi, sooritatud wastuwõtu eksami järele oli Thomas Masaryk reaalkooli õpilane. Ta asus elama ühe tädi juure, kuna selle tütar saadeti tema asemele maale.

Masaryki saabumine Auspitzi polnud sugugi kiilgaw. Ta ilmus ülikonnas, mis oli ümber tehtud isa wanast kutsariliwreest, millel olid weel küljes juured wasknööbid, nii et Auspitzi poisid tema naersid wälja. Aga Thomasel oli kaasas haruldane lohutus, raamat füsiognoomika üle Lavateri mõttes, mis talle mälestuseks saadu anti tema endiselt õpetajalt Stanclilt.

Selle raamatu reeglite järele uuris Masaryk oma kaasõpilaste iseloomu joont, uuris nende sõrmede pikkust wõi nende lõua ümarust, nii et kaasõpilased teda hakkasid pilkawalt imetlema ja tema eest kõrwale hoidma.

Lõpetades reaalkooli, pidi Masarykist saama koolmeister. Aga ta oli selleks weel liiga noor, waewalt 14-aastane, ega saanud seetõttu kinnitust koolmeistri ametisse. Kuni sinnamaani pidi ta praktiseerima koolõpetaja abilisena, aga juba kahe kuu pärast ta loobus ametist, mis polnud midagi wähem kui pedagoogiline.

Tema õpingud omasid nüüd ootamatu pöörde — ta siirdus Wiini, et õppida lukksepa ametit. Tema õpetaja juures oli kunagi teeninud tema ema.

„Seal pani meister mu wäikese masina juure, millel tehti lapparaudu. Seal lasti masinasse wäike tükike raudu, pöörati üht kangi ja wormitud raud langes wälja. Kui tegin seda ühe päewa, kaks — huwa; aga kui tegin seda terwe nädala, kaks nädalat, kolm nädalat — kolme nädala pärast jooksin koju.

Alati olen töötanud meeleldi, aga alati ühesugune töö wabrikus, kus ainult üks wõi kaks liigutust, seda ma ei kannatanud wälja."

Wõib olla ta oleks selle siiski wälja kannatanud, aga teda tabas õnnetus, mis andis tõuke tema põgenemisele koju, ja mida ta ei suutnud unustada kaua.

„Üks kaasõpilane warastas minu reaalkooli raamatud; alati pärast tööd ma wõtsin kätte raamatud ja lugesin. Aga kui jäin neist ilma, siis hakkas mul nii halb, et jooksin koju, Tshehhisse. Eriti kahju mul oli atlasest. Sellega reisisin igal õhtul läbi terwe maailma."

Järgmine peatus oli sepikoda Tshehhimaal, Mährenis. Seal meeldis poisikesele.

„See on töö, milleks wajatakse jõudu ja wäledust ja mille juures ei kulutata palju asjatuid sõnu; raud ei taha jahtuda.

Tookord oli weel saaraleid amettikasse meister oli igas tööseisus suur autoriteet, temale järgnesid sellid wanaduselt wõi selle järele, kui kaua nad olid olnud meistri juures; abilisel olid ka juba mõningad eesõigused ja kui õpipoiss julges midagi teha, milleks tal polnud weel õigust, ükskõik kas suitsetas piipu wõi jalutas tüdrukutega, siis ta sai wämmu kulla!

Suwel töötati sepikojas tihti hommiku kella kolmest õhtu kella kümneni wõi üheteistkümneni, kui oli tarwis parandada atru wõi rautada hobuseid.

Aga see töö on ilus: sepp tule ja alasi juures on kõwa oma peremees. Weel gümnaasiumina panin ma koolitees imestama ühe seda, et wõisin sepistada naela, kui raud oli waid üks kord punaseks aetud. Ma ei tea enam, kas mu parema käe sõrmed on nii kõwerad töötamisest haamriga. Weel 1887 aastal, kui käisin Jasnaja Poljanas, waatas Tolstoi minu käele ja lisis, kas ma olen olnud tööline."

wapoo on Bouffulk tulnenud ja rurutewad. Siis lähewad marjad
puhastusmasinatesse,
mis eraldawad marjadelt nende seemned — keda teatakse meitel kohwiuba. Jrenoas lendakse hästi maitswat kohwi sel teel, et masinatega woetakse maha ainult juurem osa kohwimarja kestast; ülejäänud osa läheb kääruma, ning see käärimine kestab 1—2 päewa, kestes kohwioad alaliselt. Alles siis ainult kohwi kuiwatamisele. Kohwi lõhnab peetakse üksa kuumal ajal, kus päike paistab päiwitamalt igapäew.

Kõigewiimaks käib kohwiuba läbi
poleerimismasina,
mis eemaldab temast wiimse hõbedakarwalise wahenahatese, ning peale seda sorteeritakse seda ja ta läheb müügile.

Tää kohwiistandused nõuab palju meeste kaks korda puhastusetasse istandust ümbruhk.

Brasiilias on kohwi peajoogiks, kuid tehe ei jooda mitte nii suurte tassidega nagu meie juures, waid wäetasse wäikeste tassi täis hästi kanget kohwi iga söögiaja järele. Kõnda kohwile eme kohwi ka kõigis kohwikutes. Brasiillane armastab juua liimagusat kohwi, ja alati on tal weerand tassi roosuhkrut, kuna teiner walab ühtelugu juure kohwi. Kohwitassi hind on ühesugune igas linnas, kõigub 5 ja 10 sendi wahel.

Kõige esmalt wodi linna kohwi 1723. aastal prantsuse Guyanast, ja hakati seda kaswatama Amatsooni jõe alamjooksul Para ümbruses, 50 aastat hiljem tehtiid kohwiistandused Rio de Janeiros. Wiimati asutus kohw ka Sao Paulosse, mis kujunes peagi esimeseks kohwilinnaks. Selle tõttu walitseb nüüd igalpool
wale arwamus, nagu oleks Sao Paulo ühtlasi ka kohaks, kust sai Brasiilia kohwikaswatus omale alguse.
Kohwi kaswatamine Sao Paulos algas 1830. aastal. Kohwiistanduste üldine pindala on 2.250.600 hektari (ehk 22.506 ruutkilomeetrit).

Surmatants.

Palle Rosenkrantz.

Oli sügis, torm mühistas weel puudekoonades, pilludes ümberringi laiali närtsinud lehti. Kuiwad oksad murdusid ja langesid maha, läbi kogu metsa käis surmatants. Hobusekoopli põhjapoolses otsas oli wõlaskil ja mõned haawad ning lepad, kuna jõgewal metsa sees seisis tormikindel wana jaar oma raskete okstega. Ühe oksa küljes rippus mees, kandes kollast kuube ja willaseid sokke. Torm kõigutas teda taie, pugudes tugewa hooga üle hobusekoopli wõlaskiku.

Mees oli rippunud seal juba palju aastaid, aina et keegi oleks segamud teda, ja ta jäi rippuma sinnikult oma endisse seisukorda. Kuid ühel hommikul, tugewa tormiga juhtus, et Tulre-Madsi jahikoer jooksis jänesi taga ajades sinna metsatukka, jäi puude wahele kinni ja haukus aluma kaebliselt. Tulre-Mads jooksis siis selle ulumise peale, et päästa pabrikust lahti oma koera. Tulre-Mads oli eral ja elas üksinda omas metsamajas.

Ta jäi seisma selle puu ette, mille otsas rippus mees, waatas oma leiu peale suuril silmil ja taanas siis juba närimistubaka. Wabastades oma kinnijäänud koera puutüwede keskelt, noogutas ta peaga poomu poole ja mõtles: „Andesta mulle, et segasin! Sul on ju küllalt rahulik nii kui nii.“ Ja lahkus.

Teisel päewal oli seal metsaoksjon, ja pärast hommikusööki waheaega lasi metsaülem tuua põletatud wiina talumeestele. Selle wiina mõjul pääsid Tulre-Madsi keelepaelad walla, ja ta jutustas poodud meheist, kes rippus seal metsas puu otsas.

See jutt tekitas palju tolmu. Ametiwõimud wõtsid asja üles, ja poodu toodi maha nööri otsast. Mees oli juba ammugi peaaegu luukere, ja igasugused elluäratamise katsed jäid täitsa mõttetuks. Selle sündmuse puhul joodi ja räägiti wäga palju. Kuid asjal oli weel oma soowimata järeltaja. Tulre-Mads wõeti wastutusele, et ta ei olnud meest maha wõtnud nöörilt ega teatanud politseile oma õudsest leiust.

„Jumala pärast,“ seletas Mads, „see oli ju weel ainult luukere!“

Kohtunik oli aga sel päewal just halwas tujus. Ta oli äkiline, häbematu nagu koer ja kärmiklik koeres ja karm talumeeste wastu. Niisugune türann, et teist temasarnast oskas waewalt keegi omale ette kujutada.

Mads mõisteti trahwi maksma wiis taalrit — sugu sündis sel ajal, kus rehkendati weel taalritega, kuid arwates raha järgi oli see trahwisumma samasugune, nagu meie päewil saja kroont. Kohtunik aga oleks wõinud Madsi niisama hästi ka surma mõista. Mads ei olnud aga rahul selle kohtuotsusega ja lootis asja weel edasi kaewata kuningale.

„Kuskil ei seisa kirjutatud,“ seletas Mads, „et luukere peab tingimata maha wõetama nöörilt. Kohtunikud ja politseiametnikud on siin ainult sellepärast, et teha raskeks meie, talupoegade, elu.“

Kuid siin ei aidanud midagi. Mads ei leidnud kohapeal meest, kes oleks julgenud hakata kirjutama palwekirja kuningale, ja nii pidi Mads wiie taalri maksmise asemel istuma palju päewi arestis wee ja leiwa peal.

Seda surnud meest ei tundnud keegi. Need rüüberäbalad, mis leidusid ta ümber, müüdi ära enampakkumise teel, ja mees sai taewasse maamulda nagu enesetapja.

Tulre-Mads oli wiha otsast poolhull, tulles wiimaks wälja wangimajast, ja tahtis kätte maksta kohalikule ametiwõimule, kuid tal ei olnud julgust karmase ettewõtte läbiwiimiseks. Ta leidis aga peagi midagi, mis näis talle ebaharilikult hea. Ta wõttis konku ja labida, minnes linna palka, kuhu olid nad kaewanud maa sisse selle ülespoodu. Ja sel ajal, kui kirjastuul ajas taga pilwi mööda taewast ja kuu waatas tuhmilt Madsi peale, kaewas Mads jälle mulla alt wälja selle surnud mehe, pannes teda oma kärusse.

Kui seaduse ülim wõimumees, kel oli harjunud kombeks wara üles tõusta, seisis järgmisel hommikul oma akna juures ajades endal habet, silmas ta midagi ilmatasikku rippuwat oma juure kirsipuu küljes ja taiatsi õõtsumat walju tuule käes. See oli talle tuttaw surnud mees Tulre metsast. Tuhke laiba rinnale oli nähtawasti kinnitatud suur paksit plakat, ja seal peal seisis kirjutatud suurte tähtedega, kuid oskamatu käega: „Palun, et peakohtumees wõtaks mind maha nöörilt!“

Peakohtumees tõmbas näo krimpsu. Wil musklid tõmbusid pingule „seaduse kõrwartes“. See oli awalik pilge ja wastuhakkamine kuninga enda poolt seatud ülemusele, ja ükski teine ei wõinud seda hakkama saama teoga, kui ainult Tulre-Mads.

Waadati põhjalikult läbi kõik nuhtlusseadused. Ülemuse pilkamine oli silmanähtaw, kuna jumalateotamise süü ei leitud olewat suur, sest poodud mees ei olnud ju heas wahekorras kirikuga, ja kamuti ei wõinud olla juttu ka haua teotamisest, sest poodu oli maa sisse kaewatud wäljaspool õnnistatud maamulda.

Karistus pidi aga olema drakooniliselt wali, sest oli waja taitsta rahwa silmis ülemuse aupaistust, ja Mads kuulis ühtelugu oma kõrwade ümber sõnu „wangimaja“, „wahi alla“, „eluajaks“ jne.

Mads istus uuesti arestis, oodates oma kohtuotsust. Wana arestimajawalitseja, kes oli ennem teeninud laarbimees, armas, et Tulre-Mads peaks saama eluaegse wangistuse, ja Mads wajus üha enam ja enam kokku sienbasse. Olles arestimajas, tegi Mads ühtelugu tööd maja ülewaataja naisele, ja wiimasel ajal ei olnud järelwalwe tema üle enam nõnda karm kui alguses.

Ühel hommikul, kui olid raugenud sügistormid ja maapind kamaries rietuda talwerüüsse, seisis peakohtumees jälle kord oma akna juures ja ajas habet. Ilm oli waewalt läinud walgeks, aga ülemus nägi selgesti, et kirsipuu otsas oli jälle rippumas midagi . . .

Peakohtumees tormas oma aeda. Nüüd rippus puu otsas Mads, waikse ja rahuliku näoilmega, naeratus mängles ta suunurkades. Madsi rinnal rippus suur sedel pealkirjaga: „Palun peakohtumeest mind senikauaks jätta rippuma, kuni olen täielikult muutunud luukereks!“

Sobiw kuu.

Porismees: „Milline on kõige parem kuu abiellumiseks?“

Abielumees: „Okembruar“.

„Niisugust kuud ju polegi.“

„Just sellepärast.“

Tornide linn.

Waatamiswäärilisem koht Itaalias.

Wäikese mägestikulinna ilu.

San Gimignano on selle linna nimi, mida Itaalias täie õigusega nimetatakse „tornide linnaks“. Kuskil mujal ei ole leida niisugust wäikest mägestikulinna kolme ja poole tuhande elanikuga, kus oleks 40 torni, ja seal hulgas 50—60 meetri kõrgused.

Weerand tunni jooksul wõib, minnes linna müüri äärt pidi, käia kord ümber selle linna. Wõtute aga kaugemale linna müürist, et heita korraks pilku sellele tornide ilule, siis olete pettunud: te näete ainult kaks-kolm torni ühekorraga, ja wahel ka mitte ühtainustki. Linn on ehitatud kaljude wahele, ja läheb wahetpidamata üles ja alla, kõrged wõuud waheldawad sagedasti kuristikkudega. Linna pindala on koguni wäikene.
Linn on pikerguse torni kujuline.
Ehk kesksegne kindlus, mille peaosa asub linna lõunapoolses osas, Rocca kaljul. Müüri läheduses on tänaw, mis wiib ümber terwe linna, kuna kesklinn asub selle tänawaga piiratud pikerguses pindalal. Läbi rohu näeme igalpool kollast ja halli kiwist maapinda, mis kattes järsk kallakuid näib ähwardawat alla langeda. Samipäädsukesed wuriwad seda maad, tehes omale siia pesi. Ja ümberringi paistawad õlipuude suured kroonid. Mida enam ülespoole, seda enam on õlipuid. Neil on kõwerad tüwed ja laiad, hõbedakarwalised ladwad.

Linna müür purustati kord 1908 aastal, kui florentsiinlaste salgad wõtsid ära San Gimignano. Pahemat kätt on nurgalindluste jäänused — suur, ümmargune torn, mille wälimus praegugi weel wäga wõimas, kuigi ta ülemine osa on purustatud ja muutunud hambuliseks. Tema taga on linnamüüri jäänused, mida katawad ephend, ja mis näitab wahetemahel suuri auke ja purustamise jälgi.
See müür on nagu kiskja looma lõualuu,
mis ei ole enam hädaohtlik waenlasele — nii põhjalikult on temast wälja murtud hambad. Wiibides selle müüri läheduses, ei näe meie torne ega linna.

Linna ümbritsewad mäekallakutel ja orgudes aluwad põllud. Seal kaswawad ristikhein, kaer, oad, wiinamarjad. Eemal on näha künkaid. Kõik on kaetud rohelise kaswudega, päikese kiired ja tihedad taimestiku lehed annawad wärwidemängu, mis tuletab meele muinasjutuliste olewuste tantsu. Ümberringi näeme ka pruune, mullakarwalisi küngaid, mille üldmuljet ei riku müürid ega aiad. Sawist elumajad näiwad otsekohe nagu wälja kaswawat maapinnast.

Siin paistab Potamo oma kirikute ja maaliliste maastikkudega sibrunipuude pebriku keskel, Gasturi on waetud õlipuude metsa, Eemalt paistab ka Santiecca, „kümne püha“ mägi, kus peetakse rahwapidustusi juba wanast ajast.
Tüdrukud on seal tumebanaahalised, kuid kirged ja saledad nagu kujud.
Nad tantsiwad igal pühapäewal igiwana kaewu juures, tuhandeaastase plataani all, ja kannawad punaseid, kullaga tikitud sametjakke ja tumewioletti wõi purpurikarwalist kuube. Raskeid kuldehted ja pühakute pildid ripunnad nende rinnal.

San Gimignanos eneses näeme kiilidega täidetud, kiwiseid aedu.
Tornid näiwad paiguti, nagu oleks maa seest wälja ajanud purskkaew, ning siis äkki lõppenud.
Sammudes mööda müüri äärt, näeme lõpuks weel kord müüri purunenud lõhn, siis tuleb aga hiiglatorn suurte akendega, mille ümber kaswawad küpressid, ja sellega on lõpp.

Weerandtunni tee läbi küngaste ja orgude wiib niinimetatud „walgete isade maja“ juurde. Tegelikult on siin enam kui üks maja, terwe asundus, warustatud ilusa pargiga, kus kaswawad palmid, küpressid ja seedrid.

Kõige huwitawam hoone on „Palazzo da Podesta“, mille kaudselt awaneb suurepärane waade San Gimignanole.

Uus „rõiw“ konserwidele

Norras tehakse praegu suurejoonelist katseid alumiiniumist walmistatud konserwikarpidega, ning seks otstarbeks on üks selts saanud seda 50.000 jarnast kapital katsete tegemiseks seatakse üles masinad, mis pressiwad alumiiniumist nõutawa kõwadusega plekki. Alumiinium tuleb küll wähe kallim kui tawaliselt tarwitataw plekktorude materjal, kuid selle eest jääwad ära etikettide walmistamise ja kleepimise kulud, kuna firma laseb omad kirjad juba kohe masinatel plekisse waltsida. Ka on alumiinium kergem teistest tarwitusel olewatest metallidest ja wähendab weokulu. Ka ei ole wealkarpide juures karta suurt kaotsiminekut, sest juba selle metalli kallidus tõttu ei hakataks neid karpe ära wiskama. Need wanad karbid lastawad aga end kergesti jälle ümber töötada uuteks, — asjalugu, mis on suureks eelistuseks wõrreldes seniste plekk-karpidega. Eriti otstarbekohane on walmistada alumiiniumkarpe Norras, kus on käepärast odaw elektriwool alumiiniumi saamiseks.

„Rahwalehe“ tellijad kuulutawad maksuta.

Iga tellija peab ühes kuulutusega „Rahwalehe“ talitusele teatama ka oma aadressi ja tellimisnumbri.

„Rahwalehe“ tellijad, kel leht käib wähemalt 3 kuuks, wõiwad maksuta kuulutada 1 kord 2 krooni eest. Poolaasta tellijail on kasutada 4½ kr. kuulutusruum kas ühes numbris korraga ehk osakaupa kahes numbris. Aasta tellijail awaldatakse kuulutust 10 kr. määrtuses, missuguse summa piirides wõib seda wõimalust kasutada osakaupa kuni neli korda.

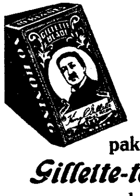

„Üks pakikene

Gillette-teri

palun“

Ja Teie olete kindel, et ostate ilma kõige paremaid. Gillette-terad on kõige peenemast, kõrgeväärtuslisemast terasest ja on põhjalikult proowitud enne pakkimist. Ainult nende wõistlemata headusega on seletatav Gillett'e ilmakuulsus.

Ehtsad **Gillette**

terad ja raseerimisaparaadid

Gillette Safety RazorCo, G. m. b. H.
Hamburg 1, Deutschland.

Peokorraldajatele
maal ja linnas.

Serpentiini, konfetie, pilettraamatuid ja amori postkaarte

möödukate hindadega

K.-Ü. „RAHVAÜLIKOOLI“ kauplused

Tallinnas — Harju tn. 48, omas majas. Jaani tn. 6, pangamajas.

Tallinna Töölisteater

Kopli ...

Kolmapäeval 12 märtsil s. a.

Ed. Wilde 65 sünnipäewa juubeliks

„Pisuhänd“

Ed. Wilde 3 vaat. komöödia

Lavastaja — A. Särev.
Dekoraator — H. Tamm

Avasõna N. Andresenilt

Pääsetäh. à 75—10 sendini (ilh. s. riietehoiuga) müügil kassas kella 4 alates.

Algus kell 7 õhtul.

„Pandorini“ ruumes, V. Tartu mnt. 25.

Neljapäeval 13. märtsil kell ½8 õhtul

„Pisuhänd“

Ed Wilde 3 vaat. komöödia, üldhindadega iga plats 25 s. Kasse avatud etenduse päeval kella 5.

Pühapäeval 16 märtsil kell ½8 õhtul

Paljude soovil veel viimast korda

„1905“

A. Upiti dr. 1905 a. sündm. Pääsetähtede hinnad alandatud, eelmüük iga päev kella 11—1 ja 5—8.

TEAATER

Saksa teatri ruumes.

Neljapäeval 13 märtsil s. a. kell 8 õht.

„Mikumärdi“

H. Raudsepa komöödia 3 v.

Kassa avat. 11—13 ja 17—20.

Kaks kindlas ametis noormeest (sportlased) soowiwad aukate ja lõbusate preilidega igawuse peletamiseks

kirjawahetust,

wan. 19—31 a. Päewapilt soowitaw. Saladus garanteer. Kirjad: „Rahw.“ adm. Tartu, Rüütli 11. „Jants 21“, „Oss 20“.

Hallo! Preili soowib

tutwuneda

tõsises mõttes, waba, sümpaatse, aus mehega, kes rahuldaks end üks naisega, wan. 28—40. Wastuseks mark. Teat. ilt. „Truu süda“.

Kewad saabub,

kuid süda minul on kurb. Kas leidub weel tõsist, wanemat

meeshinge,

kes suudab olla sõbraks kurwale südamele. Kirj. ilt. „Kurbneiu“

Soowin

tutwust

hingelise naisolewusega, kes tahab abielluda ainelisest iseseiswaga, wan. kuni 40 a. Kirj.: Tartu, Ajakirj. kont., Rüütli 11, J. S. Iseseisew“ all.

23 a. noormees soowib tõsist

tutwust

preilide ehk leskedega. Lühike elulookirjel. soowitaw. Kirj.: Kiltsi postkontor, O. Eick.

Kuulus hiromant **RUTH.**

Rüütli ja Harju tän. nurgal nr. 32, k. 11. Sissekäik Rüütli 1. Ütlustan saatust käejoonte, käekirja ja päewapildi järele. Wastuwõtmine ärip. k. 11—7 ja pühapäewal 2—4.

Hiromant-grafoloog

Burge.

Teadusl. alusel ennustan saatust. Ütlen täpselt iseloomu ja wanaduse ka pildi ja käekirja järgi. Kaalingi tän. 3-a 10 soowim. Wastuw. k. 10—7.

Nimekaarte
Kirjaplanke
Aruandeid
Pidukutseid
Müürilehti

ja muid trükitöid valmistab kiirelt, maitserikkalt ja odavalt
Tellimiste täitmine ka postiteel.

O-ü. „Waba Maa“ trükikoda

Pikk tänav 54/58, kõnetr. 6-67, Tallinn.

Kaks noorepoole wanapiigat ja üks noorewõitu wanapoiss soowiwad

tutwust,

eriteks lõbusaks ajawiiteks teiseks abiellumise suhtes ja lõpuks kui kokku ei sobi, loomulikult lahkumiseks.

Kirjutada Tatermaa og. pk. 10 „I piiga 20“, „II piiga 22“, „Wanapoiss 35“.

Kirjawahetust

soowiwad kolm noort neidu wiisakate noormeestega. Aadress: Rakwere, Mõdriku. „Anna“, „Martha“, „Kati“.

TÄHELEPANU!

Väljamüük

18.—28. märtsini s. a. **Kuninga tän. 6.**

Schweitsi kulla- ja kellaäris ostate suure hinna landusega Kellad kuld-, hõbe ja kristallasjad. Palun kõiki vaatama tulla, sest oma silm on kuningas.

Paberist

Salfrätikud

maitserikastes mustrites, suures valikus.

Soodne ostuhind jaemüüjatele.

K.-Ü. „RAHVAÜLIKOOLI“
raamatukauplused

TALLINNAS, Harju tn. 48, omas majas, Jaani tn. 6, pangamajas.

Mussolini maadleb naistega.

Käseb sünnitada rohkem lapsi. Sünnitamiste arw aga wäheneb.

Faschismi edu kaalul.

Itaalia jälgib põrutawa huwiga kummalisemat wõitlust, mis kunagi peetud riigi sisemises elus.

Wastasteks on feminism ja fashism, wõitluse põhjus — äärmiselt olulise tähtsusega Mussolini kawa Suur-Itaalia ehitamisel — pool miljonit elujõulist wastsündinud last.

Siin on Mussolini esimest korda maadlemas wastasega, kes surub tamme wastu nii, et

diktaatorgi jääb sinatuks kingalbama.

Wastaseks on Itaalia naised, kes ei ole enam rahul selle teise järgu seisukohaga, kuhu neid surutud fashistlise riigikorra lootlaadses ning majanduslises kawas.

Möödunud aasta algul Mussolini, täis usku oma wõimusse, kuulutas Itaalia naistele, et ta lihtsalt nõuab neilt juba samal aastal suuremat sünnitamiste arwu. Käsk aga täidetud ja muud ei midagi. Muidu on wõimatu saada tulemikus nii palju kodanikke, et kolonisceriba asumaid ja luua suur Itaalia.

100.000 last wähem.

Naised wastasid Mussolini „käsule“ aga sellega, et sündimised suurenemise asemel **möödunud aastal wähenesid 100.000 lapse wõrra.**

Käsk tolkuwõetud ja awaldatud arwandeb wõjusid itaallastele nii pärutawalt, et awalikult

tunnustatakse Mussolini läbikaamist.

Ja ometi on diktaatori kõik tulewiku kawad ehitatud Itaalia peatumata kaswamisele. Kui praegust sündimiste wähenemist ei suudeta tõrwaldada, siis

loga fashismi olemasolu ähwardab hakkumine.

Mussolini teab seda ja wõtab ette uue pealetungi. Kuid juba wähemate nõudmistegi. Kui ta seadis möödunud aastal hüüdsõnaks

miljon last,

siis hüüab ta nüüd juba hoopis waiksema häälega, naised sünnitagu

wähemalt 500.000 aut ilmakodanikku.

Milanos ajutati eritool, kes walmistab ette wastawaid lihtustegelasi. Kuna möödunud aastal sinna wõeti wastu ainult mehi, on see nüüd wastupidi — ainult naised peawad minema jutlustama lasterikaste perekondade ewangeeliumi.

Tuuakse wälja ka teadusemehed. Bioloogid pannakse seletama, et

naise ainuabid nõuawad wõimalust sünnitada üks laps aastas.

Ainult siis wõib naine püsida terwena kehaliselt ja waimliselt.

Samuti hoiatatakse naist liigse sportimise ja üldse mehestumise eest.

Naise ideaaliks olgu „waikne elu kodu müüride warjul“,

hüüawad fashistid.

Nagu ütlesime, oodatakse selle käsfaktigu tulemust põnewa uudishimuga.

Kahuta ikka juhust.

Kaubareisija (kui majahärra ta uksest wälja wiskas ja wastikuse ilmega oma käsi silmitses): „Wõin teile pakkuda tüükele liiliajeewi, mu härra?“

Seerum pleküüse soojatõwe wastu.

Krakowi teaduste akadeemias tegi bioloogia professor Klecki katset uue pleküüse soojatõwe wastase seerumiga. Katsealuseid tikkuid, kellele pandi kaltserdugeid uue limaga, oli mitusada, ja katse tagajärjed olid hiilgawad pea igal üksikul juhtumil. Uuel seerumil, mille leiutajaks on professor Weigel, on suur tähendus tüüfuse wastu wõitlemisel.

Ajakirjanikkude „siid.“

Rootsi kaupmees Rudolf Christensen, kes elab Prantsusmaal, on määranud 50.000 franki wanadustoetuseks Prantsuse ajakirjanikkudele. Christensen on Prantsuse siidisukkade suurtööstur ja wäljawedaja. Oma annetuse on rahakuningas määranud ajakirjanikkudele sellepärast, et on tulnud arusaamisele, et ajakirjaniku elukutse ei wõimalda inimesele kunagi „kududa siidi oma ümber“.

Kuid ometi polnud ta muud kui tädane araablaste pea.

Aga kannatust!

Warsti ärkawad uuesti muhameedlased ning ringusawad käsi Kiisist kuni Hiinani. See on wabne pind mahdipatsiilusele, mis peab saama teguseewamaks kui kas wõi koleeru.

Ah, et oli waja kaaluda selle asemel, et hammustada; arwestama, kuna käsi tõusis löögiks. Alatut diplomaatiat ajada, kus…

Oleks terwel sellel salgal ometi üksainus pea, üksainus wastik hirwitaw pea tõikuwal kaelal, mida wõiks lüüa maha ainsa hoobiga! — — — Polnud sarnast asja juba warem ütelnud keegi?

Tõusid mälestused — —

— — Cajus Claudius Caligula Cäsar — too hullumeelne keiser. Ja. Tema oli ütelnud sedasama ühe rahwa kohta — rooma rahwa kohta. — Kuskil oli see kirjutatud — Suetonil wõi Tacitusel.

Reerink heitis endalt maha piinawa mõtte, nagu üleliigseks jäänud mantli.

Ahewarred suitsesid. Mustaks põlenud waremed tõusid tummalt õhku. Aur ja wing hakkasid pikkamisi haihtuma.

Ülekeewa weena jõõstis äkki üks mõte läbi Reerinki ajude.

Mohammed Abdallah. Tema Mahdi. Kui lõpuks mõni granaat…

Ta kiskus hooletult üheli ohwitserilt pikksilma käest. Wanas linnas olid purunenud mitmed tänawad.

Reerinki pilk otsis teatud suuna. Seal — relwatööstuse lähedal — seal pidi olema maja. See näis puutumatuna.

Kergendatuna tõmbas ta hinge. Ta oli läinud üleni higiseks.

Mõte kaotada seda asendamata meest, oli hirmus…

Ta waatas ringi.

Laskmine oli lõppenud.

Sellele järgnew waikus oli palju õudsem, kui endine ragin. Joumain seisis oma ohwitseride keskel. Nad pidasid nõu. Reerink läks hobuse juurde.

„Ärge minge weel linna,“ hoiatas wahilseisew ohwitser.

Reerink ei wastanud, waid andis hobusele kannuseid.

Tänawad olid weel peaaegu tühjad.

Wargsi luurasid siin-seal uste wahelt pead, et kaduda jälle tuttu warju. Beletanud linnudena libisesid üksikud kogud majade wastu surudes läbi tänawate.

„All! All!“

Tahkelt hirwitades astus wastu kurttumm. Reerinki kiseastubes oli ta istunud jalad ristamisi Mohammed Abdallahi toauste taga.

Üksainus pilk läbi praotatud ukse weenis, et Mahdi oli elus ning terwe.

Reerink hingas kergemini ja astus kirjutuslaua juurde.

Nüüd oli waja töötada. Töötada.

Targalt kaalutledes kokkuseatud kiri pidi kostma fanfaaridena üle suurimate islami linnade.

„Uskmatute wägiwald — — pühapaiga häwitamine — mahapõlenud mosheed — tapetud naised ning lapsed — häbi, mille osaks on jäänud eeskujulikumad muhameedlased — laipade alatu wedamine läbi linna tänawate — tuhandete süütute surmamine — —“

Sulg lendas paberil.

Poole tunni pärast pidi keegi araablane wiima selle kirja inglise telegrafibüroosse. Salatähtedes muidugi.

Siis wast algab mäls.

Wõimas ning tagasi surumatu.

Sigadus sigaduse wastu.

Tsiwilisatsiooniga ei saa wõidelda polsitinnastega. Oli waja wõtta nende oma relwe: äraandmist, pettust, alatust, salakawalust, julmust…

Kõrwal karjus hääl.

Pikad käriseaad toonid.

Hääl, mida ei tunnud Reerink.

Ta kargas püsti.

Ali istus Mohammedi toa ukse taga ning karjus.

Kurttumm karjus.

See kõlas õudselt, rabawalt.

Ta näitas wärisewa sõrmega…

Reerink nägi.

Ukseläwel seisis Mohammed Abdallah, kelle süngeb silmad keerisid kui tuli. Ta lebas põlwedel ning toetas kätega põrandale.

Alumine lõug oli tunginud kaugele ette.

Oli tunginud kaugele ette, paljastades rea walgeid tugewaid hambaid. Mohammed Abdallah sarnles suurele, hüppewalmis olewale metsloomale.

Reerinkit nähes, wallandus ta rinnust sügaw, lõhataw korin.

Kiisja tegi hüppe.

Meeltult kiljatas kurttumm.

Reerink ei nihkunud paigast.

Kergelt ettesirutatud kehaga wõttis ta wastu tugewa tõuke.

Waatamata sellele, et see ootamata sündmus tema rabas esimesel hetkel, kogus ta end pea ning konstrueeris tahtejõu. Wälgukiirusel haaras ta araablase kõrist kinni ja lükkas teda aeglaselt kuid raudse wõttega endast eemale.

Mehe tige, ähwardaw urin muutus warsti lõõtsumiseks.

Reerink hoidis teda wäljasirutatud käewarrega endast eemale. Ta näis olewat järsku kaswanud, omanud hiiglajõudu. Ta keha polnud muud, kui määratu, terastugew tahe.

Akki kõwendas ta surwet.

Et warsti jälle järel anda.

Raskelt kukkus Mohammed Abdallah põrandale.

Ta polnud meelemärkuseta.

Kuid ta harukdased loomalikud silmad kinnitusid araalt sellesse mehesse, kes seisis ta ees ja kelle jalad näisid otse kui juurdunud maapõhja.

Reerink ei rääkinud sõnagi.

Wiiwu seisatas ta nii. Siis pöördus ta ümber ning läks oma tuppa.

Ali lukutas ukse. Ta wärisewad käed tõmbasid ette riiwi.

Reerink istus jälle kirjutuslaua taga.

Ta suur tahe oli kadunud, energia tühjaks pumbatud.

Segastena ratsutasid mõtted peas ringi.

Neist wormus kahtlus, raban, peadpööritaw kahtlus.

Wahest oli doktor Lanteime'il siiski alust, wõttes Mohammed Abdallahi oma rawilasse St. Gillesis?

Prantsusmaal oli olnud sellega edu.

Suur drausidejuht oli surnud longis. Temast oli jäänud järgi waid ta keha ning waimu wiletsad riismed.

Mohammed Abdallah oli hullumeelne…

Raske surwena lasus see äratundmine Reerinki ajudel.

Oli see tema plaani lõpp?

Lükkas see millimeetri wõrra kõrwale kaldunud närwipinge kõik, kõik uperkuuti?

Ei! Tema ei wõi lubada seda. Mida ta oli tõotanud saarel, wandunud New-Yorgis klubiruumis — seda pidi ta teostama.

„Ebasi!“ karjus temas nagu kiisja. „Ebasi! Häwitada, purustada, tättemaksta!“

„Ma wõin teda sundida,“ lisas Reerink hetke pärast mõtlikult juurde.

Kiwidena langesid need sõnad õhku.

„Waatamata sellele peab ta olema Mahdi. Mu tahe Mahdi. Ma wajan ta fanatismi — mul on teda tarwis.

Tema kehas wäljendub mu soow. Tema on kest. Tõeline Mahdi olen ma ise…“

Ta peatus.

Sest sealsamas hiilis temasse teine wingerdaw limane kärnkonna sarnane mõte.

Wäike oli see, hall ning mannetu.

Kuid see kaswas.

Toitis end, imes ajudest, mis talle waja läks, tõusis määratu suureks ning nõudis käsliwalt: wõta kindlat seisukohta!

See oli kohutawaim mõte, mida wõib tunda inimene.

Gerd Reerink katsus tõusta püsti.

Ta jalad olid kui tina.

Ta ei saanud liikuda paigast.

Tuba käis ringi silme ees.

„Caligula!“ ütles ta järsku. „Caligula!“

Ta korises.

Käed haarasid lauaplate.

„Mohammed — — Mahdi — — olen mina — — Caligula — olen mina.“

Sõnad mõirgasid ta sisimas nõudes wabastamist.

Ta tahtis nad õhku paisata, walju mürinana wälja heita — — kuid hääl muutus sosinaks raudseks wärisewaks hõnguks.

„— — Olen — — ma — ise — hullumeelne?“

Ta pealael tokkis nagu haamer.

Tugewates löökides teatud wahcaegade järele.

Tokk — tokk — tokk.

Ning sees podises, kees, mässas, märatses. Segased pildid keerisid esile, kadusid, andsid ruumi uutele — — saar — — laew — klubiruum — Bruce ning ta sõbrad — — Lid Payne — — kes — — kes — — ja Mahdi.

Kas ei paistnud talle hetkeks, nagu oleks ta istunud ise nädalate wiisi longis. Kes oli nüüd Mahdi — — lunastaja — — kättemaks — ja — kes? — —

Haamer tagus ikka weel.

Haruldaselt waljusti.

Joumain oli läinud mitme aasta wõrra wanemaks.

Kuid inglase sõnad ajasid weel korraks püsti ta uhkust.

„Härra konsul,“ ütles ta kangelt, ühe käe seljale pannes. „Täna lõunel oli mul kõige esmalt meeles pidada oma Prantsusmaad. Ja see nõudis, et ma pidin werisclt karistama mässawat inimmassi, mis woolas rüüstates, lõhkudes ning põletades ühest tänawast teise. Nad ei keeldunud isegi pealetungimast walitsushoonele. Kui ma oleksin lasknud hoiatada Euroopa asundust, oleks wahest terwe linn olnud tuhahunnik. Tahtsin kaitsta Damaskust uue 1860. aasta eest.“

Konsul liigutas suunurki.

„Kahjuks pean ütlema, et olen selle wäsiu kohta hoopis teisel arwamisel. 1860. aastal walitsesid türklased. Tolleaegse korra juures ei wõinud isegi paremat. Aga ühelt wõimjalt Euroopa riigilt peab küll ootama, et see mõistab rahu alal hoida, ilma et linn muutuks tiwikõrbeks.“

Kuberner pöördus aina poole ja waatas wälja.

„Uskuge, mul pole endalgi see asi kerge,“ ütles ta kurwalt.

Inglane waikis.

Joumain pöördus ümber.

„Palun, ärge olge nii pühalik, mu sõber,“ palus ta. „Teile otsa waadates hakkab päris külm.“

Ta katsus naeratada. Kuid see sulas konsuli raudse ilme ees krampilikuks lõustaks.

Ta tundis end järsku alandatuna, wäikesena ning mannetuna, keha raske loowem litsub maha.

Jähen wanaks, mõtles ta kibestatuna.

„Olete wäsinud, härra kindralkuberner.“

Konsuli hääl kostis nagu kuskilt wäga kaugelt.

„Lubage, et lahkun. Mu ülesanne on täidetud.“

Wäsinult waatas Joumain inglase kummardusele.

Konsul läks.

Walitsushoone ees kohtas ta oma sekretäri: „Mister Webster? Mis on juhtunud?“

Kõhnetu mees näis tõsisemana ning murelikumana kui harilikult.

„Tähtsad uudised, sir!“ sosistas ta. „Oleme lõpuks saanud äratirjad prantsuse salateadetest. Monsieur T. kaudu Pariisis. Te jutustasite ja mulle kord Mohammed Abdallahi põgenemisest St. Gilles'i hullumajast. Wäga hea, altides on tähendatud, et Mohammed Abdallah end ükskõnedes isegi oli nimetanud Mahdiks. See asjaolu ei äratanud sealses ringkonnas suuremat tähelepanu, kuid mulle torkas see kohe pähe, kui kuulsin tema põgenemisest mister Reerinki kaudu. Mäletate mu endist kahtlust…“

„Oo — kurat wõtaks!“

Konsul oli järsku seisatanud.

„Mister Webster, mõtlen sellele, mida teatasite mulle täna hommikul — telegrafiteade Kairost — kuulduseb Mahdist ja Said ben Saudi wangistamine, kelle juures leiti ülesklutse wusõjale. — Tõesti wäga olaw ning suurepärane. — Teade juurest juhist, kes warsti tuleb — uuest prohwetist.“

„See oli muu seas tõesti paljas juhus, et teetis kahtlus selle mehe, selle lugupeetud suurkaupleja wastu,“ lisas Webster juurde. „Mister Reerinki kahjutuks tegemiseks on tarwitusele wõetud kõik abinõud.“

„Te wiute siis?“

„Ma tean.“

„Kuidas nii?“

„Olen wälja uurinud siit ära saadetud shiffertelegrammi. Said ben Saudi ülesluse on saanud oma algatuse Damaskuses.“

„Kõik nii lühikesel ajal — —“

„Tehakse, mida juubetakse, sir. Inglismaa ootab…“

„Olete teinud rohkem, kui nõuab teie kohustus,“ ütles konsul ja ulatas käe. „Teib peetakse meeles.“

Webster kummardus naeratades.

„Ma pole weel walmis,“ ütles ta.

„Mis on weel?“

„Ainult üks wäike endast päris lühike küsimus. Teate, kes seisis kuberneri kõrwal, kui see juhatas lindluses pommitamist?“

„Mister Reerink?“

Webster noogutas wõiduröõmsalt pead.

Tal olewat olnud enne seda pikem kõnelus kuberneriga, ja tema olewat olnud see, kes annud nõu wedada laipu mööda linna. Ta teadis muidugi, et see tekitab tõsisemat mässu.“

Konsul wiistas läbi hammaste. Ta ajud olid lõõskemas. Tõesti see Webster oli wõrratu nuuskur.

Ta mõtles Reerinkist „lõpuks omeil'le“ kui kostsid esimesed paugud. Milline peadpööritaw plaan! Kogu selle asja algataja oo nurjata Reerink? Uus Mahdi?

Oli waja tegutseda. Silmapilk.

„Pean minema kohe tagasi kuberneri juurde,“ ütles ta järsku. „Minge teie koju, mister Webster, ja ütelge sadule, et ma tulen alles homme wõi ülehomme. Pean ära sõitma.“

Webster waatas talle kohkunult otsa.

„Araidilma, sir? Nüüd? Kuhu?“

„Kas te ei mõista siis?!“

Alati nii rahuline ning kaine olnud mees leegitses ärewuses.

„Mohammed Abdallah on praegusel silmapilgul Inglismaa suurim waenlane. Ta wõib olla ainult kahes kohas, kas siin wõi Hauranis. Oma suguharu juures. Arwatawasti on ta weel siin. Poleks see nii, oleks märgata kahtlemata rahutust druuside seas. Seda ei saa kauaks warjata. Ka oleks Amram ben Said, ta wennapoeg, praegune sheik, juba siin. Ta on auahne.

Kui peaks lahti puhkema mahdimäss, oleks Mohammedi esimene tee oma suguharu juurde. Tunnen neid inimesi.

On tarwis ette tõtata. Amram ben Said tuleb wõtta oma poole. Pean tuttama wiibimata Haurani. Asi on wäga kardetaw. Mulle ei tekita see erilist raskust. Sheik on ihne, ja ma usun shiidid ei pea suurt lugu tollest Mahdist. Peale selle armastab ta raha. Inglis naei on kindlam, kui prantsuse frank. Peale selle on ta tähtis teada, milliseu meeleolus on druusid. Pean jaama ekrongi.“

„Kas te ei ütleks kubernerile, et see laseks arreteerida Reerinki?“

Konsul kaalus.

„Ei, weel mitte,“ ütles ta siis.

Ta ei tohiks aimata weel pisimatki ohtu — oleks liig wara. Peame enne kahjutuks tegema ta Mahdi. Ta ei tohi saada üles wõetud oma suguharus, kui ta tuleb tagasi, waid — — — noh, eks näe. Kui tagasi olen, kõneleme edasi. Homme, kõige hiljem ülehomme. Muidugi peab pidama teda silmas. Seda korraldate teie wäga hästi. Waadake aga ainult, et meie inimesed… mitte prantslased… Kubernerile ei kõsia ma Mohammed Abdallahist midagi, muidu laseb ta kohe arreteerida Reerinki. Ja see ei awalda wanglas juba midagi, olen kindel. Mässuõhutaja kohta on tahtlused, mitte tõendused, saate aru? Sellest on monsieur Joumainile küllalt. Ta ei keeldu sõtmast seda asja minu poole. Usun, ta on kaunis kõikum praegu'el momendil. Head aega, mister Webster. Tänan.“

Ja ta läks kiirel sammul tagasi walitsushoone.

Poole tunni pärast kihutas ta Joumainilt saadud wolitusega jaama, kus teda ootas ekstrarong.

Ta oli saawutanud kõik, mida tahtis.

Wäsinuna ning murtuna istus Joumain kirjutuslaua taga.

Ta oli otsas.

Ta polnud tegutsenud oma tahtel — oli talitanud kellegi relwana, kellegi tööriistana. Talt oli wälja meelitatud salajased mõtted ning plaanid, kõik puuduled olid kistud temast wälja. Ning seda oli teinud too kurat. Too kurat wiletsas inimkehas. Ja ta oli olnud nii pime, et polnud näinud seda ise. Alles inglane, kes oli temast kakskümmend aastat noorem, pidi awama ta silmad.

Paljastatud, narrina peetud, porri kohistatud oli ta talle neetud Reerinki läbi, kes oli mõistnud salakawala osawusega wälja meelitada ta salajasema kawatsuse.

Joumain holgas raske äratundmise all, kuhu ta oli jõudnud korraga. Ta polnud see mees, kelleks end oli pidanud. Ta polnud Napoleon. Ainult pilge oli olnud see sõna, millepärast ta oli hakanud kaitsta pidama Reerinkit: sõna „Süüria kuningas.“

Ta oli wana narr — —

Langetas roidunuma oma halli pead.

Kaua istus ta ega liigahtunud.

Lõpuks wõttis ta sule, ametliku paberpoogana ning kirjutas:

„Härra ajunduste ministrile, Pariis.“

Kindralkuberner Jules Joumain kirjutas lahkamispalwet.

13.

„El Ghuta,“ ütles Reerink, sirutades wälja käe lõpmatu lillede uppunud laane poole.

Nad seisid Damaskuse wärawate all, kus algas maailma ilusaim rohuwälit.

Gerd Reerink käis käsikäes naisega, kellel olid O'a silmad.

See järgnes talle kui laps.

Ainult aeg-ajalt jäi ta seisma ning näis uhimat küsiba endalt midagi.

Kuid ta ei leidnud mist wastust. Raputas igakord pead ning läks naeratades edasi.

Nad seisid põlwini lilledes. Ringi walitses rahulik öö. Taewas süttisid esimesed tähed.

Rõõm, mõtles Reerink. Onn, ilu, rahu.

Ta tundis jällegi seda, mis oli teda walbanud kunagi wäga ammu, aastatuhandete eest. Armastust.

Naerew maailm.

Kaubamaja.

Jaan Warwas kaupleb sukkadega. Aegajalt ilmub poodi ka mõni ostja:

„Sukad, mis kunagi ei rebene", kiidab kis Warwas oma kaupa, „palun, tõendan seda teile kohe."

Ta wõtab paari sukki ja kutsub oma ametniku.

„Wõtke sukk alumisest ja ülemisest otsast kinni ja kiskuge seda lõhki rebida."

Taja küsib ametnik: „Kas me tahame neid sukki osta wõi müüa, härra peremees?"

Ajad muutuwad.

„Masta tagasi te kutsuste mu kahewõitlusele?"

„Jah."

„Seeford tühistan teie nõudmise tagasi, sest ei tahtnud oma elu kaalule panna, kuna just enne seda abiellusin."

„Muidugi."

„Palun!"

„Mis palun?"

„Palun! Soojan teie käitumisest! Üks abielu-asja on mu armamist täiesti muutnud. Millal me wõitleme?"

Üks korralik inimene.

„Tere, härra Sahl, kas ma tõin tagasi teie wihmawarju, mis ma teilt eelmisel nädalal laenasin?"

Härra Sahl wihiseb läbi hammaste.

„Ei, te pole tagasi toonud."

„Kas tõesti? Tom wõtaks, kuhu see wõis jääda. Ma tahtsin teilt seda firmi weel kord laenata."

Türklased.

Peokorraldaja ja külaline satuwad waieluse:

„Ei, mu härra, õhtuülikonnas te siia ei tule. Siin on hommikumaaline pidu. Te peate tulema riietatud hommikumantlisena."

„Rojah — aga mina tulengi kui Kemal Pascha."

„Kuidas nii? Teil pole ju Türgi rüüd!"

„Kemal Paschal ka mitte."

Halbtus.

„Kuidas meeldib uues korteris?"

„Oh, wäga hästi, ainult kõrwal elab noor abielupaar, kes alati tülitseb."

„Ah, see wõib wäsitik olla, seda alati pealt kuulata!"

„Hirmus! Kõige halwem on weel see, et nad räägiwad inglisekeelt ja ma ei mõista sõnagi!"

Mõttekäik.

„Kuidas läks maskiweol?"

„Oh, olin nii rõõmus, kui koju jõudsin, et olekin kohjatenud, kui ma poleks peale läinud."

Abielu.

Naine (mabandawalt): „Wõtsin selle söögi retsepti kokaraamatust."

Mees (taktitsielt): „Seda tegid õieti. See retsept poleks kunagi tohtinud sattuda kokaraamatusse."

„Igawiku tunne"

Inimene teeb läbi kogu oma tõu arenemisjärgud.

Psühoanalüütik Freud kirjutas kord suure teoje religioonist, kui illusioonist, ning sel puhul küsis üks tema pooldajatest, kas ei arwesta Freud „okeaanilise tundega," mis on sügawalt juurdunud inimhinge ja on üldiselt ka religiooni põhialuseks. Hiljem tähendas Freud ühes oma teises kirjutises, et ta tunnustab „okeaanilise tunde" olemasolu, kuigi ei ole märganud seda tema enda juures. See on igawiku tunne, ühenduse tunne kosmosega, — inimese ürgtunne mis aiub hinge alateadwuses.

Millest tuleb aga see „kosmiline ürgtunne"?

Nii nimetatud biogeneetiline põhiseadus ütleb, et kõik kõrgemad organismid oma kehawormide arengus teewad läbi kõik astmed, mis on läbi käidud arenemisel ürgajast kuni nende tõu saabumiseni. Pärimus ei tule ainult oma perekonnast, pärimus pole isiklik, waid läheb joonena läbi terwe tõu arenemisloo. Laps, tehes läbi kõik oma esiwanemate arenemisastmed, jõuab seeläbi oma kõrgeimale tipule. Mälestused ürgajast jääwad aga püsima tema alateadwusse. On teada palju ürginstinkte, mis on pärit alateadwusest, nagu õine hirm jne. Kas alateadwusse mom inimkoode loguб oma alateadwusse kõigi nende mälestuste kompleksid. Nii sel ajal inimene kõige esmalt juba oma esiwanemate elu mõju all, teise läbi kõik oma esiwanemate pärilikkud rändamised, ja peale selle on tal weel aja eelmiste ürgwormide pärandusest.

Kaagutajad sisalikud.

Omapärane nähtus loomaderiigis on üks Celebesi sisemaal elutsew puusisalik, kes kaagutab waljusti, nähes inimest oma läheduses. Reisijale, kes läheneb loomale ilma midagi aimamata, jääb tihti oleks juur kohkumine.

Samalaadne häälitsemine on omane ka Lõuna-Euroopas ja Aasias elawale gekkole, kes kuulub samuti sisalikkude liiki. Kahtlemata on siin tegemist hoiatushäälega, mille otstarbeks on, samuti nagu mao sisisemisel, kohutada ja eemale peletada kallaletungijat.

Wastutaw toimetaja O. Soots.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.

52

Seal märkas Gerd Reerink. Koppimine kuli wäljast. Oli tõelikkus.

„Ja — — —?"

Uks awanes.

Keegi seisis läwel.

Reerink õigas üle otsa.

See oli lady Maud.

12.

Weed walgusid põhjatu sügawusse.

Üdiseist äkitselt tõusis waikus. Tuppe hiilis sädelew päikekiir.

Lady Maud oli kahwatu.

Ta seisis ega rääkinud sõnagi.

Aeglaselt, kuid harulbaselt aeglaselt liikuw woot kallas rahu ning selgust Reerinki soontesse.

Ta pidi endale tunnustama tehtmatult, et tunneb rõõmu. Rõõmu üle hulga aja.

Kuidas — oli — see — wõimalik? — —

Tuli see talle naise hingusest, kes seisis seal? Wõi ta küpsusest, täiuslikust ilust?

Oli see tema film, mis käslis rõõmustada? — —

„Mis toob teid minu juurde, lady Maud?" — —

Üsna wõõras, tundmata, peaaegu mõistmata oli see nimi. Maudiks kutsuti seda naist? Maudiks?

Lady awas suu, tahtis kõnelda. Kuid waikis.

Ta ei pannud tähele Reerinki käeliigutust, mis palus teda istuda, ei näinud tuba, milles wiibis, ei midagi peale selle ühte meest.

„Miks tulete minu juurde?"

Taiaje õrna puudutusena libiseb Reerinkist üle naise pilk.

„Ma nägin und," ütles lady.

Mina olen see, kes näeb und, mõtles Reerink.

See pole tõsi — see pole tõsi. Ühe naise silmalok teeb mulle rõõmu — suurt, mõõtmatut rõõmu — ei, see ei wõi olla tõsi.

Aga wahest pole see siiski uni — waid, waid — see kolebus on tärkunud — too endine mõte saanud ideeks.

Kuid samas paistis Reerinkile, nagu oleks see kurablik mõte pagenud kaugele, kaotanud oma olemuse idu.

Ta katius end koguda, mõtelda loogiliselt: naine, keda ta on näinud elus waid paar korda, inglise konsuli naine Damaskusest tuli tema juurde.

Sel rahutul ajal liiategi — ja üksinda — et: et üelda: ta olewat näinud und.

See oli ju naeruwäärne. Daam inglise suuremast aristokraatlikest perekonnast.

Ta tahtis naerda.

Kuid see nurjus.

Sündmus walbutas teda.

Ta lükkas külalisele lähemale tooli.

Kui see istus, täitus tuba järsku kuldse õhtupäikesega.

„Te nägite und, lady Maud?"

„Ja — peate kuulma, peate teadma, mida nägin unes."

Ta hääl kõlas tõna nagu miski surwe all, millele ta pidi alistuma tahes wõi tahtmata.

Reerink ootas.

Kuid lady Maud raputas pead.

„Mitte siin," ütles ta. „Saatke mind tagasi."

Sõnakuulelikuna tõusis Reerink püsti ning järgnes talle.

Päike hakkas loojenema.

Paremal kui ka waiakul pool hirwitasid terwete majade wahel müürijäänused, haigutasid hiigla augud.

Tõmmud kogud libisesid tuttu ebasitagasi.

Aeglaselt walgus Damaskuse elu endistesse rööbastesse.

Nad läksid muhameedlaste moshee poole.

Walge kõrgete tõusma tornidega kroonitud ehituse juures peatus naine. Waikides hiilis sealt minema wana kerjus.

Üksmatu püha moshee ees.

Kuis julges ta teda?

Muhamedi kirik oli puutumata.

Reerinkil oli tunne, nagu oleks ta sõnulinе, kes jääb karastamat jooki, kui läheb sinna, kuhu käskis.

Täis loosust ning ootust heitis ta pilgu naisele. „Siin," ütles see ning waatas loojenewasse päikesesse, mille wiimsed kiired olid teda mäsinud kui mantli. Oht wirwendas punakas kumas.

Lady Maud tõmbas sügawalt hinge.

„Kuulge. Olin eile õhtul wäga ärritatud. Te teate. Jäin alles hilja magama. Ehk ma küll olin wäga wäsinud. Kuid ma ärkasin jälle pea. Üsna järsku. Ja tundsin. Keegi oli toas. Ma ei naernud midagi, kuid tundsin selgesti."

Ta waikis wäsinuna.

Ilma et oleks teadnud miks, hakkas Reerink tundma kaswawat rahutust.

Knockout Euroopa.

13

Ludwig v. Wohll romaan.

suure Prantsusmaa endine walitseja — kas ta ei too hakkama isegi selle poolpalja inimsõjaga?

Kindral Jouvai hammustas huuli.

Ta sirutas end.

Teramana lõikas ta hääl läbi toa.

Ametnikud joofsid.

Aiawäraw awanes — waatajal korral oleks see sisse langenud pealesurumate mässajate poolt.

Kuid selle taga seisid sõdurid, püssid laskewalmis.

Maju jahmatus hetkeks, alustas aga warsti uut rünnakut.

„Tuld!"

Ükski padrun ei läinud kaotsi.

Wõrede taga wankusid kogud. Maja kõheles.

„Tuld!"

Seal polnud enam pidamist.

Komistati, rüweleti ning joosti laiali. Korraga oli wõretagune tühi, wäljaarwatud haawatud ning surnud.

Kuid tänawanurga taga koguti uuesti.

Jouvain oli arust ära.

Wahetpidamata jagas ta mõirates käske.

Ohwitserid ta ümber waatasid üksteisele suurte silmadega otsa.

All toodi ette hobuseid.

„Lähme, härrad," ütles Jouvain, haaras ratsapitsa, mis lebas lähedal laual ning lõi sellega närwiliselt wastu salasäärt.

Waikides järgnes talle staap trepist alla.

Reerink oli wiimane.

Nad aisid hobuste selga.

Salk ratsamehi wõttis nad oma keskele.

Kuberner lahkus paleest ning ajus kindlusesse.

Poole tunni pärast olid patareid laskewalmis. Nad ähwardasid terwet linna.

Jälle kostis Jouvaini kõrwulukustaw hääl.

Kahurite torud walisid kindlaid punkte.

Sama kiirgetena kui kahurid seisid laskjad ning ootasid käsku.

Teisane softin läbistas staapi.

„Oleks waja hoiatada Euroopa elanikke," ütles kolonel Retremont oma kõrwal seiswale ohwitserile.

Reerink kergitas kulme.

„Kas te ei usu, kolonel, et mässajad wabewal kelbritesse taanduwad, kus nad wõiwad end kindlustada paremini."

„Kolonel Dubois!" hüüdis Jouvain.

Kahurwäeohwitser astus ette.

Paar lühikest sõna. Joksusammul ruttas ta patareide juurde, kus ta wiipas lähemale komandante.

Jouvain oli käskinud endale ulatada pikksilma ning waatles linna.

Äkki tekkis tinajane waikus. Keegi ei rääkinud sõna. Peeti kinni hinge.

Siis kostsid kiwidel rutulised sammud. Mehed läksid tagasi kahurite juurde.

Üks mõõk kliises.

Reerink hammustas huuli.

Et ta pidi seisma siin!

Miks polnud ta granaat, mida lükati torusse? Tige, surmatoow mürgine granaat!

Ah, wõiks ta parem iie häwitada, purustada, lõhestada! Wastik oli waikida targalt ning juhatada teist...

Läbilõikawad käsud.

Klirin, klõbin.

Jälle käsk.

Ning mõirates kargasid wälja liikumatust kahuritorust jädemeid pildupad tulewihud.

Tõusis tihe suitsupilw.

Kuskil all oli hirmus raksatus. Müüritükid paiskusid õhku. Kuuldus, nagu oleks tõusnud lendu määratu putukate parw.

Reerinki käed olid jälle taskus.

Kuid nad olid tõmbunud rusikaisse.

Kulus palju jõudu, et takistada tungi lennata ühes granaatidega üle müüri. Kunagi polnud temas wihkamine inimeste wastu nii tugew kui sel hetkel. Ta kahetses, et ei wiibinud parem merselajate seas.

Põlastuswäärne oli terwe inimkond. Sülgama oleks pidanud näkku kõikidele olewustele, kes pidasid end inimesteks.

Kui kättemaks korda saadetud, pageb ta kusagile kaugele ilmasoppi, kus pole peale tema ühtki hinge.

Inimesed ei tunne pühadust. Kõik, mis puhas, hea, tallawad nad porri, rüwetawad, häwitawad...

Kahurid mõirgasid.

Põles siin ja seal. Kindlus oli täis sõdureid. Terwe sõjawägi oli koondunud siia.

On see wast pein — see kuulus Damaskus. Juba ammust ajast oli ta tuntud temas elutsewate ajalooliste isikute tõttu: apostel Paulus — Tamerlan — Chalid — Abd-El-Kader — —

49

56

Ta ei küsinud midagi. Wõttis ainult, mida sai, jõi suurte sõõmudega.

O'a silmad.

Selgesti paistsid siia moshee tornid, mille all ta oli kuulnud naiselt õnnistawaid sõnu.

Oli aeg, kus peeti ahhiat, õõpalwet. Päike oli ammu loojenenud.

Haurani poolt tuli karawaan.

Ratsanikkudel olid peas walged katted.

Aeglaselt liikusid kaamelite pikad jalad.

Äkk peatus terwe rida.

Ratsanikud tulid maha ning laskusid põlwili.

„Allah il Allah we Mohammed rasful Allah!"

Sel hetkel tundis Reerink jälle, mis oli õieti ta elu siht. Ta otsis ilu. Ilu, milles on ainult head. Sest ilu on wõimas ainult siis, kui ta on hea.

Ta ei tunnud, kui kaugele oli eksinud sellest eesmärgist. Temale ei eksisteerinud minewikku.

Oli ta sündinud El Ghuta laanes?

Wäga wõimalik...

Linna wäramast tuli kihutades üks ratsanik.

Ta tormas Haurani poole.

Karawaan palwetas weel.

Kuid ratsanik ei hoolinud sellest.

Hobust peatamata kihutas ta mööda palwetajaist ning kadus tihedasse tolmupilwe.

Mõned palwetajad waatasid talle järgi.

Need polnud lahked pilgud, mis järgnesid sellele mehele, kes unustas ahhiat ning segas palwetajaid.

Igaluool peab olema rikkujaid, mõtles Reerink. Keegi, kes tungib waikusesse. Kuid ta on kadunud — on ära.

„Läheb jahedaks," ütles naine.

Jalamaid tundis Reerink wärskat tuulehiilu, mis puhus üle laane.

„Lähme," ütles ta teia.

Nad lammusid nagu unes.

Olles linnasüdames meelestus neile, kus nad elasid.

Reerink wiis ta koju.

Kuid uke all ütles naine naeratades:

„Nüüd pean ma sind koju wiima."

Tagasiminek muutus õndsaks jalutuseks ümber terwe linna. Oli hiline öö, kui nad jõudsid lõpuks wanalinna ning araablase maja ette.

Kõik, mis enne oli inetu, wastik, walus, see oli nüüd ilus, majendaw, lõbus; kõik mis warem tuius, oli läinud kergeks ning rahustawaks.

Reerink wõttis naise käe, peene pehme käe ning suudles seda.

Siis läks ta majja.

Trepp oli järsk ja räpane, nagu alati.

Kuid leht?

Milline sesugune wänge, magelas lehk oli see!

Ta awas ukse.

„Ali!"

Ei tule wastust.

„Ali!"

Miski ei liigahtu.

Kärsituna läheb ta teise ukse juurde.

„Ali!"

Seal istus Ali ning magas.

Reerink naeris.

„Tore walwur! Hei — Ali! Arka!"

Ta raputas teda.

Ali kukkus külili.

Järsu karjatusega taandus Reerink.

Kurttumma suu oli pärani lahti, kiskas werenire joonis üle lõua ning tilkus rinnale.

Silmad olid klaasistunud.

Ali oli surnud. Ta rinnas lebas nuga.

Tapmine oli wõinud sündida alles mõne tunni eest, sest selle polnud weel täitsa külm.

Ühe hüppega oli Reerink Mohammed Abdallahi toas. See oli tühi.

Reerink kangestus. Siis lõi ta käed rinnal rusikaisse.

Nina kaslus.

Äkki karjatas ta nõnda, et kõmises terwe ruum.

„Ratsanik! Ratsanik!"

Ning taiatsati, peaaegu sosistades:

„Saatus. Ta on läinud Haurani muidugi. Oma sugulaste juurde."

Äkki oli Reerink ukse juures, tormas trepist alla. Seal peatus ta. Tema ees seisis — lady Maud.

See ootas.

Kuid ainult hetke kõheles Reerink.

Siis haaras ta naise käe.

„Tule — ruttu!"

Eeslimankel.

Pakshoop paiskas kohkunud araablase istmelt. Reerink tõstis laad Maudi wankri, istus ise ka, ning warsti olekjus puid loomale wastu kõrwu.

Meristus söõstis tormas ta piki tänawaid edasi.

Eeslimankril, mõtles Reerink kibestunult,

Knockout Euroopa.

14

„Kas wõib kinkida inimesele oma hinge!" küsis ta järsku, nagu kõneleks ta endaga.

Reerink waatas talle üllatatuna otsa.

„Kuidas arwate seda?"

„Ta oli imelus," sosistas lady Maud. „Ilusaim olewus, keda olen näinud seni. Ja tal oli õrn helepruun nahk, silmad olid sametised, wäga suured, kuid wäsinud ning kurwad — — mis on teil?"

„Ei midagi, ei midagi," kogeles Reerink. Kuid ta pidi nõjatuma moshee seinale.

„Ta suudles mind," ütles naine, kelles oli kadunud täiesti inglanna tüüp. „Ta suudles mind otse huultele. Ja ma tundsin, et selle suudlusega minusse oli libisenud midagi, mis mu südame pani tuksuma kiiremini, mind araks ning kartlikuks tegi. Ja mulle näis, kui oleks mul kaks südant, mis põksuid teineteise kõrwal..."

„Ja tema — tema — — mis oli temaga?"

Lady Maud õinguttas mõtteid:

„Ta kadus käsku," ütles ta kõheledes. „Kuid ometi tean ma, et ta on weel siin. See on nii hämmastaw..."

Reerink oli surunud mõlemad käed otsale. Ta ei julgenud tõsta pilku, talle waadata otsa. Ta ei saanud wiia lõpule mitte ühte mõtetki.

Kõik wäsias, tõusis, wajus, libises...

Tänawal waiwes surmawaikus. Polnud näha kusagil inimest.

Seal kostis äkki nagu taewast selge hääl:

„Hai alas salah!... Hai alas selah...!"

„Tulge kõik palwele, tulge kõik saama õnnistust!"

Reerink ja lady Maud waatasid imestunult teineteise otsa.

Nende peade kohal kerkis üles moshee kõlmine kõrgeim torn. Selle tipp oli warwunud punaseks ning kumas loojenewas päikesekullas. Rõdul seisis walge habemega preester, kes kuulutas palweaega.

Ta oli üles tõstnud taewa poole mõlemad käed.

Ei õiel selge, kostsid ta sõnad kaugele:

„Kõige armulisema jumala nimel: au ja kiitust olgu jumalale, maailmawalitsejale, kes tuleb mõistma kohut wiimsel päewal. Sind tahame me teenida, sind tahame me teenida, sind tahame me paluda, et sa juhiksid meid õigele teele. Sinna teele, kus kõnniwad kõik, kes tunnewad su armu; aga mitte sinna, kus käiwad need, kes pahandawad sind ja kes eksiwad!"

See oli koraani esimene kuulutus.

Wana preester kadus.

Need kaks inimest, kes seisid all moshee ees, olid kangestunud alandlikult, peaaegu lapsikus aukartuses pead.

Aeglaselt ajas end Reerink sirgu.

Ta pilk hukeldus naise silmi.

Need olid sametised ning tumedad.

Need olid O'a silmad.

*

Sir Ernest Clarmont seisis kindral Jouwaini ees.

Ta seisis seal sirgena korrektsena, ja ta toon oli jahe nagu igal wilunud diplomaadil.

Jouwain märkas kohe, et see oli inglise konsul, suurima ilmariigi kõrgeim esindaja.

See polnud enam ta armas sõber, kes mõistis aega wiita elawas jutlemises, kes oli walmis täitma wiimast kui soowi.

„Marsõnelen ühtaegu kõikide Euroopa konsulaatide kui ka Ameerika Ühisriikide konsulaadi nimel. Linna pommitamine, mis sündis teie käsul, härra kindralkuberner, tabas Euroopa alamduid täitsa ettewalmistamatuna. Kellegil polnud wähematki aimu sellest, mida kawatsite ette wõtta.

Rahwusõiguse põhjal oleksite pidanud hoiatama meid. Pommitamise läbi on saanud surma kolmkümmend neli inglise, ameerika, saksa, itaalia ning hollandi alamat. Seitsekümmend neli on haawatud, neist kolmkümmend wäga raskesti. Ülalmainitud riikide waranduste on rikutud, osalt häwitatud.

Minu ametnikud koowad täpseid andmeid. Ma ei saa loobuda teile etteheitmast, härra kindralkuberner, et siin poleks tekkinud nii suuri kahjusid, kui oleksite, nagu seda nõuab kord, teatanud meile oma kawatsustest. Kahjuks olen ma sunnitud üsse andma walju protesti ning nõudma kahjutasu oma kui ka teiste mainitud riikidele. Selle nõudmise, mis langeb Prantsusmaa õlgadele, annan ma üle wiibimata."

Jouwaini pilk oli wäsinud, kurnatud.

Juba mitme tunni eest oli lahkunud temast suur sõjaline waimustus, andes aset haiglase kainestumisele.

Ta oli astunud üle oma wõimupiiridest. Oli teostenud rahwaste seaduse wastaselt. Oli lasknud maha pommitada linnuid eurooplast ühes wäärwate pärisolanikkudega,

53